

Wahyu We Yohanesi

Kaiwo dedung we Wahyu We Yohanesi

Kaiwo anatu nei mani kariri fi fubao Yesus Kristus deinawiai we ne inontaraio wonong fino Yohanesi. Ampefe Yohanesi nani soi kaririai.

Rabuang bo soi kaiwofo mani inontarai Kristeni fosa esodai dadira paria weo eroaso Seng Yesusi fefe. Na rahida bonani mani parenta Roma foi demi we kaiwasafoi kiai we esomi we mananu Roma foi, mano esahui we Kaisari, ambori esahui we ene seng dine. Wape inontarai Kristeni fosa wiwo esomi wei kaha, mae esomi terai we Seng Yesus Kristusi, pariao parentafoi miunsa kontai. Wape Kristeni manea siai fosa ematai tuti esu to fui weru ene eroasofo. Yohanesi soi kaiwo anatu nei wesa ambori ewemambiriu aha weo etoaria mutu na eroaso Yesusi fo.

Fi fuba na kaiwonei wefiainawiai ete fiatioai, amani fio Seng Yesus Kristusi deinawiai we Yohanesi we detioai. Na kaiwone mani soi na kaiwo netawea fea bitoya paria, ambori fio kasau kaharai fo, na rahida bo kawariaifa fo, kasau we tata ki. Finani kiai inontarai eroaso fosa na fafong nanai ewaitawanai, wape na fui nini mani wiwo kasau we tata kaha. Wape fio kasau mani, masino inontarai Kristeni ne tata tasodai dadira bitoya na nunei, tonana ki wape tasu to fui fanai, taroaso Yesusi mutu tuti tarariati pampang ki. Weo na fui wana mani Seng Yesusi ambori miungno ne aitetafosa kiai tuti wemananu we

nunei sentenang. Tuti tata kontai tawemananu riati rai.

Kaiwo na suratinei deto kutuai tonina:

1:1-4 Kaiwo reantenang.

1:9-3:22 Fiatioai bo reantenang foi.

1:9-20 Yesusi atioai we Kaisung Inontaraio doa rahanai na pelita aweng itu fo.

2:1-3:22 Yesusi ne kaiwo medurai we jemati-fosa na bendari itu fo.

4:1-16:21 Fiatioai bo boru foi.

4:1-5:14 Yesusi, Domba Antungno doa rurang Allai ne kadera mananu foi na rorafaisi.

6:1-8:5 Domba Antung foi fiosabu segeli itu fo.

8:6-11:19 Wewaifosa ebui songgeri itu fo.

12:1-16:21 Fiainawiai ituo deinawiai kariri fio ambori kawaria fo.

17:1-21:8 Fiatioai bo botoru foi.

17:1-19:20 Yohanesi deti wiwing diru manei, wonong fino Babeli.

19:11-21:8 Yesusi kiawariai we mano dautai na kuda tuti kiraikobuo ne aitetafosa kiai.

21:9-22:5 Fiatioai bo boa foi.

Yohanesi deti kadawingno Domba Antung foi dauti fi, wonong fino Yerusalemi Waworu.

22:6-21 Kaiwo Wefuai.

Kaiwo kariri bukunei

¹ Kaiwo na bukunei mani dotu kariri fio Yesus Kristusi deinawia fo, amani fio Allai dohonai we Yesus Kristusi ambori deinawiai we ne womingnesa, kariri fianai aino katu mani kawaria fo. Ampafe Kristusi demi ne wewaifo da we ne woming

Yohanesia we deikariri fi ambori kawariai nanai wei.*

² Yohanesi deiriri kariri fifuba deti teri na urengfo nani kiai, amani kariri Allai Kaiwo medura fo tuti kariri fio Yesus Kristusi deinawiai weia fo.

³ Weo waroi ahang kahai mae fininai kiai ambori kawariai ki. Mano deto kaiwo kariri fi ambori kawaria fo ninai mani, Allai mioani ki. Tuti mano etaramioai esoniai na enemirorongfo tuti etohong kariria fosa, ea kontai Allai mioansa ki.

Yohanesi dohong mahikaifea we jemati itu fo

⁴ Weo doroi mea na jemati ituo na nu Asia wai mea. Yau Yohanesi yutang we Allai, mano niayai kawuru na reantenang pari foa foi, mano niayai pampang paria sobu rahida bonini, tuti niayai pampang we fitawafa foi, kadono mioang mea, amani dohong ne bengfo arora we mea tuti dohong mea menumiruainso ne maifo. Kadono Allai Nuaninu ituo etoari na arongreafo, kefang we ne kadera mananu foi fosa, emoang mea kontai.

⁵ Tuti kadono Yesus Kristusi, mano deiriri kaiwo wetarai fo na mai foi, mano reantenang suwi fafong na marareha rorong fo meai, mano wemananu fuba we mananu na nunei fosa kiai foi, kadono mioang mea tonanai kontai.

Yesusi enewawu tata donio mireha we tata ambori na ne rikao tiwowu we tata fo feriri tata weru tane sasarinei.

⁶ Tuti yuai tata we ne inontarai na ne Mananu rorong fo, tuti taweimami we tarufi we tamangno Allai, amani tane tarai kariri imamifosa, tariwang

---

* **1:1** Kaiwo 'Wahyu' ne mani, neta we fiainawiai. Ampafe Yesusi dohong wahyu we Yohanesi, nana mani deinawi fi ambori kawaria fo we Yohanesi detioa fo.

Allai tamadu ne kaiwofo we kaiwasanei, tuti taha inontarai ene korbani tuti ene nadifo tatononai we Allai. Yesusi tataparandini tuti todoni kontai andi wemananu we fitawafa ne. Antu!

⁷ Mewati, i da na kafafe rorong fo ma ki. Mandoni kontaio ambori detioi ki, mano raminde etisani fosa tuti inontarai siai kontai ambori ewatioi we da ma fo. Rabuang bonani, kaiwasa fuba nunei kiai ambori ematai tuti esaia etaidu ki. Tarai! Antu!

⁸ Seng Allai medu deyo, “Yau mani *Alfa* tuti *Omega* di yau.† Yau inayai kawuru na reantenang pari foia foi, tuti inayai pampang paria sobu rahida bonini, tuti inayai pampang we fitawafa foi. Tuti yau iweMananu Fuba Sewa ne.”

Yesusi demi Yohanesi we soi kariri fi detioa fo

⁹ Yau Yohanesi, mene doroi na taroasoa Kristus ruhia ne, tuti mano isodai dadira rorong fo toyari mea, tuti toyari mea kontai itawang yau na dadira rorong nanai, weo taminohi na Yesusi ne Mananune. Ehabi yau to nu Patmosi ma iwatai nai, weo iwuwu Allai ne Kaiwo waworu ne, amani kariri todoni kaiwasa esobu fariri na eroaso Seng Yesusi, tuti kaiwo Yesusi medura fo fefe. ¹⁰ Tete Sempaisi ne Rahida dine, Nuaninu Mirarebana nei sensoni yau, ainanaya tarahuo manei medu na kuruhune, na rawafui fiabai toyario songgerifi wedotu fenana.

¹¹ Medu we yau deyo, “Fianai aino botioai ninai woi na buku bei tuti bonatuai we jemati itu ninai, amani we jemati na bendari Efesusi, jemati na Simirna, jemati na Pergamusi, jemati na Tiatira,

---

† **1:8** Ne tarai kariri A tuti Z na kaiwo ambe.

jemati na Sardisi, jemati na Filadelfia, tuti jemati na Laodikia.”

¹² Ampafe yarabera yau iwati to kuruhufuia, we iwati we mandoni dino medu tonanai we yau ne. Ainanaya iwati katai we pelita suang nai itu, finanai enari na emasi kai.

¹³ Tuti iwati inontarai manei doa rahanai na pelita aweng itu fo, ne tarai toyari Kaisung Inontarai nei. Ansung satari foi fiabai deuroia sobu awerengfo tuti na ne ansung arong fo soru ireu aburung enariri na emasi bei.

¹⁴ Nungfoi tuti nurandaungfo bua karofari toyari kafafe bua. Urengfo suru uransairai toyari adia fiabai paria.

¹⁵ Awengfo dedori toyario besi kasoia dedori fenanai. Rawafuifo nuwayai toyari mereha deda na dofiro.

¹⁶ Warang domoya foi yu awaha itu tuti sondu reisa kurubong tuti reisa reng bei kiawariai na borongfo. Urengfo sambewarai toyari wo rahida rabuang.

¹⁷ Na kutu iwatioi nanai, itawai aweu isangkapa awehubuka na arongreafo, nehu tarai toyari inontarai mireha, wiro ikabera yau ahang kaha. Wape suba warang domoya foi ma yu yau, tuti medu we yau deyo, “Mutai fanai! Yau mani *Reantenang Pari* di yau tuti *Fui Pari* di yau.

¹⁸ Tuti mano *Darang Pampang* di yau. Raminde imerehara, wape boti ninaia mani yarang we fitawafa. Aisu we rahutu Marareha rorong fo tuti Soroha rorong fo nayai na warahu rorong ne ampa.

¹⁹ Ampafe woi kariri fianai aino botioai nanai,

amani fio kawariai kawurua fo tuti ne ambori kawariai aha fo.

²⁰ Tuti fi toyari kaiwo adiwara kariri awaha ituo botioai na warahu domoya fininai tuti pelita aweng itu fo enariri na emasifo mani, deinawi kariri fininai: Awaha itu fo yiwanso wewai ituo ewaitawang wedua jemati itu fo saine. Tuti fi pelita doa nayai itu fo mani deinawio jemati itu fo.”

2

Kaiwo arerai we jemati na Efesusi

¹ Mayeai Yesusi medu we yau aha deyo, “Yohanese, woi nehu kaiwo imadura ne we wewai na jemati Efesusi foi tonina:

Mano yu awaha itu na warang domoya foi tuti da rahang pelita aweng ituo enari na emasi fo, ne kaiwo arerai we jematiwai ainina.

² Iwaitawang kariri fianai aino menari wa ampa, amani merurai merufi paria tuti metawang mea na dadira rorong fe wa, tuti wiro memaya we mewati inontarai eharira fosa euremifo kaha fo. Kontai iwaitawanai kariri todoni merurai we mewaitawang kariri inontarai epampamu we eteyo ea mani rasuli saine fosa. Eteyo emadu fieai na Sempaisi wonongfo wape mewati karirisa sauarai ambori mewaitawanai weo ea tonana kaha.

³ Iwaitawanai we wonohunei wedaya mesodai dadirafo, amani mesobu dadira bitoya na Yahudifosa weo mewuwu kariri yau fefe. Wape metawang mea pampang tuti wiro mesu to fui kaha, mae meraria yau pampang. Finani kiai dohong yau iparaise ria mea ampa.

⁴ Tonanai ki, wape iparaise kahai we fisarawafeai kontai menari wa, amani wiro menemiwawu yau kariri reantenang meroaso yau fo ahang kahai.

⁵ Ampafe mearomioaifa, weo ne tonanane wedaya mehatai waroi weru yau ampa. Ampafe metarabera mea weru mene sasariwai tuti menari kariri fianai aino na reantenangfo menaria nanai. Bereri mani, ambori ira mau we ifating mene fio katai pelita doa nai wai weru katai wai ki.

⁶ Wape iwati fi beng feai kontai na mea, amani menemirireu fio Nikolasi ne inontarai erariati fosa enari fo, kariri yau kontai we enehurireuwa fo.

⁷ Mandoni dino wetarang mani, tarao kaiwo Allai Nuaninufoi medurai we jematifi kiai nina. Mandoni dino doara mutu dirapa Saminseni pariao wereafo mani, ambori iroa wei we dang aibongno dohoni minohi darang wenumainu ria Allai na Waidani ki.”

Kaiwo arerai we jemati na Simirna

⁸ Yesusi medu we yau Yohanesi aha ma, deyo, “Woi we wewaio na jemati na Simirna foi toninai:

Mano *Reantenang Pari* foi tuti *Fui Pari* foi, mano mireha ampa tuti suwi aha ne, ne kaiwo finina;

⁹ Iwaitawang dadira bitoya mesodaira wa tuti mene pari fi wa ampa. Wape imadurai we mea mau yeyo na Sengnei mani inontarai mene fi di mea paria. Tuti iwaitawanai kontai ampa we mesobu kaiwo kahera wai paria, ria inontarai eteyo ea mani inontarai Yahudi tarai saine fosa. Ea mani eteyo etohong kariri Musai ne Hukumifoi

na mai, wape eteiaya yau Yesusi nehu Kaiwofo, amani Kaiwo kariri todoni ifariri kaiwasafu na imereha wesa fo. Emadu funomai tonanai, weo ea mani, Yahudio etohong kariri Allai ne Kaiwofo na mai saine kaha, mae Saminseni ne inontarai saine.

¹⁰ Dohonao mematai we dadirao katu wori mesodaira fo fe. Weo yeisaharai we mea, Saminseni ambori wedaya inontarai eweiteta we mea fosa etafu manea na mea, esoasa to aitamu rorong fo ki. Tuti ambori mesodai dadirafu paria rahida sura. Niari tonanai we meafu we ambori deo wedaya metawai na mene meroasoafu. Wape yeyo todoni kontaio meroaso yau terai pampang, pariao masino memarareha kontai ki, tuti ambori yohongno fiembaitafu we mea ki, amani meminohi metarang we fitawafa.

¹¹ Mandoni dino wetarang mani tarao kaiwo Yesusi Nuaninufi medurai we jematifi kiai nina. Mandoni dino doara mutu dirapa Saminseni pariao wereafu mani, wenani wiro sodai Marareha Weberu fo kaha.”

Kaiwo arerai we jemati na Pergamusi

¹² “Woi weo wewai na jemati Pergamusi toninai:

Mano yu sondu reisa tuti reng boru foi ne kaiwo we jematiwai finina;

¹³ Iparaise we mea. Iwaitawanai we katai meminohi nai wai mani katai Saminseni wemananu nai dine. Tonanai ki, wape mesomi we yaua mutu, tuti mefafora yau kaha. Tuti mewati terai we emung Antipasi, nehu inontarai somi we yau na mai tuti deiriri wonohu wai. Mewatisa

emuni na mene bendariwai, kataio Saminseni wemananu nai wai tonanai ki, wape meroasoai mutu, wiro mesu to fui kaha.

¹⁴ Tonanai ki, wape iparaise kahai we fisarawai beiru teaio menari wa, amani inontarai maneiru teai na mea ene tarai kariri Bileami.* Bileami nini na fafongfa deunauo Baraki we weanggari inontarai Israeli fosa we etaukaha sasarifo, amani etang fio esomi tutirai we aririwangfosa tuti emaninawa funomai.

¹⁵ Mano nanisa kontai etohong kariri Nikolausi tuti ne inontarai erariati fosa ene aunau karira fo.

¹⁶ Ampafe metarabera mea weru mene sasariwai. Bireri mani, waroi ahang kahai mae ambori ira mau tuti imunsa na sonduo kiawariai na borohu fenini ki.

¹⁷ Mandoni dino wetarang mani, tarao kaiwo Yesusi Nuaninufi medurai we jematifi kiai nina. Mandoni dino doaria mutu, dirapa Saminseni pariao wereafo mani, ambori iroa wei we dang fiang mannao dadiwa fo, amani fiang na Waidani, tuti yohong kamiei biuao isoi wang waworu fo nai foi wei ki. Wang nanai wiro manei siai deitawana kaha, mae mano sobu kamieifo meiri andino deitawana ne.”

Kaiwo arerai we jemati na Tiatira

¹⁸ Mayeai Yesusi medu we yau aha deyo, “Woi we wewaio na jemati Tiatira foi toninai:

Seng Allai ne Kaisungno urengfo uransairai ne tarai toyari adia denggararu paria tuti awengfo dedori toyari besi kasoia dedori foi, ne kaiwo we jematiwai finina;

---

* **2:14** Bilangan 22:5, 7, 25:1-3, 31:16; Ulangan 23:4

19 Iwaitawang fianai aino menari wa ampa, amani kariri menemiwawuwa, meroaso yau wa, mefata inontarai wa tuti metawang mea na dadira rorong fe wa. Tuti iwaitawanai kontai we na fui ninai fi menari wa nanai fuba pari sewa reantenang meroaso fo.

20 Tonanai ki wape iparaise kaha we fisarawafeai menari wa, amani meroa we Isebeli, wiwingno deyo i mani Allai ne nabi demi ma dine foi. Wiwing nani sofa wawera nehu inontarai erufi we yau nesa bitoya paria tuti deunasa we emaninawa tuti etangno fiang etohonai we aririwangfesara fo.

21 Yohong rahida wei kawuru we daraberahi weru ne sasari maninawa nani faini, manamo merira.

22 Ampefe ikafa kanggunia meninang ambori sodai dadirafo, tuti mandoni saino enari maninawafo riati mani, yohonsa esodai dadirafo pari riati kontai. Tuti efotou enari sasarifo kaha mani, ambori esodai aiboi yohonai tonanai wesa fo ki.

23 Ne inontarai erariati fosa, ahusa we ne arikangfosa, kontai imunsa weruai. Inari tonanai ambori jematinei kiai ewaitawanai we yauno iwati bau kaiwasa enumikamieifo tuti enemiro-rongfoi ne. Tuti ewaitawanai we yohong aiboifo we mansiari-mansiari kariri sasari enariri foi ki.

24 Wape mea siai na jemati Tiatira wai, wiro metohong kariri Isebeli ne aunau kerira nani kaha, tuti wiro merurai we mewartawang Samin-seni ne aunau werorong nani kaha. Fianai aino menari tonana fo demoyarai, wiro yohong kaiwoariri siai feai we metohong kaririai ahang

kaha.

²⁵ Mae fianai aino mesobuai kawurua fo mani, amani mene meroasoa yau wa, merutawanaia mutu paria sobu rahida yarabera yau nai aha mau foi.

²⁶⁻²⁷ Mandoni dino doara mutu dirapa Samin-seni pariao wereafo mani, tuti dohong kariri fianai aino yawi wea fo paria werea naya fo mani, ambori yohong mambiriufo wei ki, amani mambiriuo Dai na rorafaisi dohonai we yau fo. Ne tarai toyari nabi fafong fasa emadu kariri Man-anu Mampariri foi ne mambiriufo eteyo,

‘I ambori wemambiriu we yu kaiwasa na nunei fosa kiai,

tuti disang kanggunsa na ne aitatohi besi foi emanggung toyari isang kanggung awaing fenanai ki.’*

²⁸ Tuti yohongno awaha Ampari wei we fiembaitai kontai ki.

²⁹ Mandoni dino wetarang mani, tarao kaiwo Yesusi Nuaninufi medurai we jematifi kiai nina.”

3

Kaiwo arerai we jemati na Sardisi

¹ Mayeai Yesusi medu we yau aha, deyo, “Woi we wewai na jemati Sardisi foi tonina:

Mano yu Allai Nuaninu itu fo tuti yu awaha itu fo na warangfo, ne kaiwo medura finina. Iwaitawang fianai aino menari wa ampa. Kaiwasa eteyo inontarai metarang di mea, amani meroaso yaua mutu. Wape yeitawanai wiro tonanai kaha, mae memararehara, amani mene

---

* **2:26-27** Masmuri 2:8-9

meroasofo tupa dawohi arorawa, toyari metawera weru meroaso yau fo tuti menemitawanai we metohong kariri Hukumi Musa soi foi ambori feriri mea.

² Metoabari mea! Merurai tuti mene meroasoio adareti mareha nanai ambori mireha fanai, mae darang aha. Weo iwati fio menari wa wiro mai na Dai Allai arongreafo kaha.

³ Ampefe mearomio kariri fianai aino raminde nanai mesobuai tuti metaramioai nanai, amani kaiwo kariri todoni ifariri mea na meroaso yau fo, wiro na metohong kariri Hukumi Musai soi fo nani kaha. Metohong kariri finanai tuti meroaso yau terai we ifariri mea, tuti metarabera mea weru mene sasario menemitawang Hukumi Musai soi foi we feriri mea fo. Wape metena pampang tuti metoabari mea kaha mani, ira tantuma mau rai, nehu tarai toyari inontarai da we kiamanapani, tuti wiro mewartawang kariri rahida bodoni dino ira tantuma nai tonanai mau ne kaha.

⁴ Tonanai ki, wape inontarai na Sardisi wai manea etansiaus weduarai, ampafe ene tarai toyari ewaitawang wedua ene ansung etatara fo ambori werarika kaha, amani ewaitawang wedua ene tarai foi weru sasarifo. Inontarai nanisa mani emai, ambori eweriria yau tuti rahida fui wanai esansung ansung bua fo ki.

⁵ Mandoni dino doara mutu dirapa Saminseni pariao wereafo mani, ambori isansuni na ansung bua fo toyarisa, tuti wiro ifating wonongfo weru Buku soi kariri inontaraio esobu Waidani fosa nai foi kaha. Tuti na Dai Allai tuti ne wewaifosa earomireafo iroa wei we i mani nehu inontarai dine.

⁶ Mandoni dino wetarang mani tarao kaiwo Allai Nuaninufi medurai we jematifi kiai nina.”

Kaiwo arerai we jemati na Filadelfia

⁷ Yesusi medu aha deyo, “Woi we wewai na jemati Filadelfia foi tonina:

Mano mirarebana foi tuti wetarai foi, andino yu Dauti ne aisu mananu foi ne, amani ne mambiriu fuba toyari Mananu Dauti na fafongfa. Fiai rahutu bei mani, wiwo manei ne mambiriufeai we kifei ahang kaha, tuti kifei mani manei wiwo fiai ahang kaha. Amani, rahutufoi tifai weo tara nai to rang waworu feai we yiwangno Hukumi Musai soi foi. Yahudio etohong kariri Hukum nanisa kontaio wiwo ewemambiriu we ehobu rang waworu nani ahang kaha. I mani, ne kaiwo medura finina.

⁸ Iwaitawang fianai aino menari wa ampa. Iwaitawanai weo mefau kaha. Wape metohong kariri nehu Kaiwone tuti mefafora yau kaha. Ampafe mewati! Ifai rahutu bei tifai we mea ampa, tuti rahutu nani manei wiwo wemambiriu we kifei ahang kaha. Rahutu nani mani ifariri mea na meroaso yau terai fo, wiwo na metohong kariri Hukumi Musai soi foi kaha.

⁹ Inontarai siai mano enemitawang te erurai we etohong kariri Hukumi Musai soi foi we feririsa fosa mani, eteyo ea mani inontarai Yahudi tarai saine tuti eteiaya yau Yesusi. Wape inontarai nanisa epampamu terai, weo wiwo eweYahudi na enemirorongfo kaha mae, Saminseni neo inontarai disa. Ea mani, ambori inarisa era mau etisangkapa eawemibukafo na mearomireawa ki,

tuti ambori emadu eteyo, ‘Tarai! Mano meroaso te Yesusi wa mea, Sempaisi enewawu mea paria!’

¹⁰ Metohong kariri nehu Kaiwone na mai paria, amani metawang mea ampa na dadira rorong wa, ampafe yau kontai ambori yemang wedua mea na rahida nunei sentenang sodai dadira pari fe nai foi ki. Rahida nani mani kaiwasa na nunei kiai sobu fiweanggarisafo we etawai ki. Wape mea mani, yemang wedua mea.

¹¹ Waroi ahang kahai mae ira mau rai, ampafe fianai aino mesobuaia fo, amani mene meroaso yau wa, merutawanaia mutu, ambori fiembaitaio Allai meinenamai we meara wa, wiro manei kia weru mea fanai.

¹² Mandoni dino doara mutu dirapa Saminseni pariao wereafo mani, wenani ambori minohia pepayai we fitawafa na Waidani. Ne tarai to-yario dirio doaria pepayai tuti munu bei, tonanai kontai, yau ambori ikutuaifa we minohia mutu na Allai ne Munufoi na Waidani ki. Tuti ambori isoi Allai wonongfo nai, tuti Allai ne bendari wonongfo nai kontai, amani Yerusalemi weworu foi, bendario ambori bia nano Allai na rorafaisi meu foi. Tuti isoi wonohu weworu ne na na taraifoi kontai ki.

¹³ Mandoni dino wetarang mani tarao kaiwo Allai Nuaninufi medurai we jematifi kiai nina.”

Kaiwo arerai we jemati na Laodikia

¹⁴ Yesusi medu aha deyo, “Woi weo wewai na jemati Laodikia foi tonina:

Mano wonongno *Antu* foi, i mani mano deiriri kaiwofo na mai tuti na wetarai dine. Tuti fi fubao

Allai niariri na nunei kiai ne mani weneung nai. I mani ne kaiwo arerai we jematiwai finina.

¹⁵ Iwaitawang kariri fianai aino menari wa ampa. Amani mene meroasoawa wiro maningapoi ete danunanang kaha, toyari meraria yau pari kaha, tuti metawing mene meroaso yau wa pari kahi kontai. Ne tonanane karira paria! Denteng mani, merurai paria we meraria yau na mai, ete bireri mani metawing yau beyari finanaia.

¹⁶ Wape wiro menari tonana kaha, mae mene meroasoawa kifakifayai, amani menemiwawera na mene meroasoawa, ete meroaso yau kuteai terai, ampafe ikasou mea pariao ambori ikandi mea to boriai weru borohunei ki.

¹⁷ Memadu meteyo, 'Inontarai amene fi di amea, amesobu ra bitoyara, wiro amene pari wefiea kaha.' Memadu tonanai wape mewaitawana kahi weo na mene meroasoawa mani, mene obu fiea kahaifa ne ne? Mekaharia mebeng kahi, meuremiwa fafa, tuti menayai arora.

¹⁸ Ampafe yeunau mea mau we todoni mani meworio fi mai fo ria yau, amani emasio mai sewa fo we mene ra, ambori na Sempaisi arongreafo mani mene ra bitoya, tuti mewori ansung bua fo we mesansung nai ambori menayai arora tuti mamamaya ahang kaha. Kontai rawangno ufi tauremine naya fo ambori metufi meuremiwa naya mani mewati aha.

¹⁹ Mandoni dino enehuwawuti fo mani, niari sarawa mani isuari tuti yohong alboifo wei we yeunauwi nai. Ampafe isua mea, yohong alboifo we mea tonina ne mani, merurai paria tuti metarabera mea weru mene sasariwai ambori

mene meroaso yau wa wiro kifakifayai ahang fanai.

²⁰ Mewati! Ira mau yoa na mene rahutu borong wa mae yutanai. Mandoni dino taraoai tuti fiafai rahutufoi we yau mani, ambori ira wei afui tuti iminohi yampi riati tuti dampi ria yau kontai.

²¹ Mandoni dino doaria mutu dirapa Saminseni pariao wereafo mani, ambori iroa wei we minohi ria yau na nehu kadera mananu nei. Kariri yau we yoara mutu yirapa Saminseni fo, ampafe iminohi ria Dai Allai na ne kadera mananu fe nina.

²² Mandoni dino wetarang mani, tarao kaiwo Yesusi Nuaninufi medurai we jematifi kiai nina.”

4

Yohanesi deti fi kariri Allai ne mananufu

¹ Mayeai iwati fieai aha, amani iwati rahutu bei na rorafaisi tifai. Ainanaya tarahuo mano anta medu we yau na rawafui fiebai toyario songgerifoi, medu we yau nariai aha deyo “Bautai toninai meai, we yeinawi kariri fianai aino ambori kawariai aha fo we wau.”

² Na tatofang nanai kontaio, Allai Nuaninufi sonsoni yau. Ainanaya iwati kadera mananu bei na Waidani tuti manei minohi nai.

³ Wenani keiwewa toyari kamieio keiwewa ne harga dedai, amani kamieio memarampoti esahui we intan, tuti kamieio berika esahui we sardisi fenanai. Tutu aewi bei doa woruwi na katai minohi nai foi. Aewi nani ne tarai kariri kamieio ne harga dedai bei, amani kamieio keiwewa, esahui we zamrud.

⁴ Na katai nani kontai iwati kadera mananu fo piareia boa tuang wariri, tutu mano eminohi naya

fosa mani, mano ewewafoniai ewepiareia mana fosa. Ansung etatara fo bua karofari tuti etata sapewi mananu fo na enumifo, sapewi nanai enari na emasi kiai.

⁵Tuti na kadera mananu foi nani iwati kaiwewa kewariai nai tuti kadidu dotu tuti nubuyai nai. Mae na arongfo, oborio itu doa danggararu nayai. Obori nanai deinawi karirio Allai Nuaninu itu fo.

⁶Tuti iwati rawanang bei mani, ne tarai toyario kasinai wiatai na arongreafo, memarampoti paria.

Mae iwati fidarang mana etoari na katai kadera mananu foi warabuka boa fo. Euremifo bitoya paria, amani bitoya na earomifo tuti bitoya na ehurumifo.

⁷Fidarang mano reantenang foi ne tarai toyario singa, mano mandu foi ne tarai toyario sapi mang manei, mano mantoru foi mani ureng toyario inontarai, tuti mano mana foi ne tarai toyario koroweio yera warapemafoi we sifo.

⁸Tuti ewaramipemafo aiwonang, na ene taraifoi sentenang weureng, tuti na ewaramipema arowawahi fo kontai weureng. Diru rahida erohi pampang efiai Allai. Erohi eteyo,

“Seng Allai wau, murarebanai, murarebanai,
murarebanai,

Mano Wemananu Dedai Mantaung di wau,

Mano nayai kawuru na reantenang pari foa foi
di wau,

Mano nayai pariao sobu rahida bonini,

tuti Mano nayai pampang we fitawafa di wau.”

⁹ Mano fidarang mana nanisa erohi rarungfoi we efiai Allai mano minohi na ne kadera mananu foi nani, amani mano minohi wenumainufo. Eta-parandini, esomi wei, tuti etohong mahikai wei. Erohi efiai tonanafo,

¹⁰ mano ewewafoniai fosa, amani mano ewepiareia mana fosa, etawai aweu etisangkapa eawemibukafo na Mano Darang Wefitawafa foi arongreafo, esomi wei tuti efating ene sapewi mananu fo etohonai watai na arongreafo tuti emadu eteyo,

¹¹ “Dai Allai amene Sengne wau,
Meiri wauno mosi we amefiai waune.
Meiri wauno weMananunei.
Wauno ametaparanding wau,
Amesomi we wau tuti ametohong mahikai we waune.
Weo wauno nari fi fuba nini kiai ne.
Tuti nariri kariri nemu bawia wa ne.”

5

Buku reraungno kafaria mitu foi tuti Domba Antungfoi

¹ Mayeai iwati mano minohi na ne kadera mananu foi yuo buku reraungno kafaria bei na warang domoya foi. Buku reraungfoi dowani donini sefang na kaiwoariri, tuti taha weduaria mitu na segel kesi itu (7).

² Ainanaya iwati wewai wemambiriu manei medu na rawafui fiabai deyo, “Mandoni dino mesi we fioabuo segel kesi itu fo tuti fiorera buku reraungfoi ne?”

³ Wape na rorafaisi ete na nunei, ete na kofa rorong wau kontaio, manei wiro mesi we fia kaha tuti deto kaiwo nayai na rorongfoi kaha.

⁴ Tarahuo kaiwofo nanai isaia yeidu, weo wiro obu manei mesi we fiorera bukufoi tuti deti rorongfoi kaha fefe.

⁵ Ainanaya manei na mano ewewafoniai fosa medu we yau deyo, “Wai fanai! Boti! Inontarai manei, wonong fino *Singa Na Yehudai*, ahui we *Riria Na Dauti* kontai, andino kiraikobu Samin-seni. Meiri andino mesi we fiosabu segel kesi itufu tuti fiorera buku reraungfoi ne.”

⁶ Mayeai iwati Domba Antung manei doa rahanai na kadera mananu foi, tuti fidarang mana fosa, tuti mano ewewafoniai fosa. Domba Antung foi iwatioi na ne taraifo pesai fari bitoya toyari emuni kawurua fenana. Nungkaradoi itu tuti ureng itu kontai. Nungkaradoi itu fo deinawi ne mambiriu fuba fo, tuti ureng itu fo deinawi Allai Nuaninu ituo denatuai we nunei sentenang ne.

⁷ Ainanaya Domba Antung foi saha afong yuo buku reraung kafaria mitu foi ria mano minohi na kadera mananu foi warang domoya foi.

⁸ Na kutu warawa yuo buku reraungfoi nana fo, fidarang mana fosa tuti mano ewewafoniai piareia mana fosa etawai aweu etisangkapa eawemibukafo na arongreafo. Eru kecapifo tuti rewanguuai nofio enari na emasi fo, rewanguuai nofi nanai esoni finunsai mamporio deinawi Allai ne inontarai emararebana fosa ene nadifo.

⁹ Tuti erohi rarung weworu rowei dotu tonon: “Wau mosi we ka buku reraung kafaria mitu nani ne,

tuti fosabu segeli taha weduari nai foi ne.
 Weo emung waua mureha ampa,
 tuti na nemu rika tiwowu nani,
 bai kutu inontarai fuba nunei kiai,
 we Allai ampa,
 amani inontarai na riria bodoni kontai,
 na kaiwo bodoni kontai,
 tuti na nu bodoni kontai.

10 Ruai inontarai nanisa kiai we nemu inontarai
 we eminohi na nemu Mananuwa,
 tuti ambori we eweimami,
 we erufi we tane Seng Allai,
 tuti eru nunei ki.”

11 Mayeai iwati tuti itarahuo wewai katui ahang
 kaha, bitoya paria ne fiauvo tarahio 1.000 we1.000,
 tuti 10.000 we10.000, wiro ato afonso ne fiauvo
 kaha, etoa wari kadera mananu foi, tuti fidarang
 mana fosa, tuti mano ewewafoniai fosa.

12 Erohi na erawamifui fiabai eteyo,
 “Domba Antungno emung waua wa wau mosi,
 Mosi we Allai yu wau we weMananu,
 Mosi we wobu ra we nemu,
 Mosi we wobu Allai ne awaifo,
 Mosi we Allai dohong wau wemambiriu,
 Mosi we amesomi we wau,
 Mosi we ametaparanding wau,
 Tuti mosi we amefiai wau.”

13 Ainanaya tarahuo inontarai fuba nini kiai,
 tuti andowa fuba nunei kiai, amani mano na ro-
 rafaisisa, na nuneisa, tuti na kofa rorong wausa,
 erohi efiai eteyo,
 “Mano munohi na nemu kadera mananu wai,
 tuti Domba Antung wa wau,
 Muruino amefiai muru,

Muruino amesomi we muru,
 Muruino ametaparanding muru,
 tuti muruino muwemananu we fitawafa ne.”
 14 Fidarang mana fosa eroatuba ene rarungfoi
 eteyo, “Antu!” Tuti mano ewewafoniai fosa eti-
 sangkapa eawemibukafo esomi we suru.

6

*Domba Antung foi fiosabuo segeli wonang fa-
 fong fo tuti fio kawariai naya fo*

¹ Mayeai iwati Domba Antung foi fiosabuo
 segeli itu fo bo reantenang foi. Ainanaya iwati
 fidarang mana fosa, tuti manei nasa sahu na
 rawafui fiabai toyari kadidu fenanai deyo, “Ro
 ma!”

² Ampafe iwatia mani, iwati kuda biua manei
 kiawariai ma, tuti inontarai manei dautai nai.
 Inontarai foi mani yuo afai aburuei na warangfo,
 tuti manei dohong sapewi mananu bei wei. In-
 ontarai nani da weinontarai wemambiriua we
 miung woru ne aitetafosa kiai.

³ Mayeai iwatio Domba Antung foi fiosabu
 segeli bo boru foi aha tuti tarahuo fidarang mana
 fosa, manei siai medu aha deyo, “Ro ma!”

⁴ Ainanaya iwati kuda manei aha kiawariai aha
 ma. Kuda nani mani berika toyari abo. Mano
 dautai nai mani manei dohong sondu fiabai bei
 wei tuti dohong mambiriu wei we fiating ne maifo
 weru nunei, ampafe wedaya inontarai nunesa
 eminohi na mai ahang kaha mae emamuna tuti
 emung wawerasa.

⁵ Mayeai Domba Antung foi fiosabu segeli bo
 botoru foi aha. Tuti tarahuo fidarang mana fosa,

manei siai aha medu deyo, “Ro ma!” Ampafe iwati aha mani, iwati kuda niu metang manei. Mano dautai nai foi yu fititua maraba nai bei na warangfo.

⁶ Tarahuo rawafui bei medu rahanai na fidarang mana fosa, amani medu kariri aiboi kahari foi, deyo, “Pa denteng literi bei mani ne harga dedai paria, mai kariri manei yufi mani ne fiebaitai rahida bei fo, tuti pa denteng turura kaha foi kontai literi botoru mani ne hargafo tonanai kontai. Wape ai saituni bongfoi tuti angguri bongfoi mani meiri fanai.”

⁷ Mayeai Domba Antung foi fiosabu segeli bo boa foi aha. Tuti tarahuo fidarang mana fosa mano sea foi medu deyo, “Ro ma!”

⁸ Ainanaya iwati kuda manei aha wape ne tarai fidadiru toyari mirehara. Mano dautai nai foi wonong fino *Marareha*, tuti manei siai, wonong fino *Aitamu Marareha Rorong* fo, da riati na kurufuifo. Usobu mambiriu we urato kutu kaiwasa na nunei kiai we rabuang boa, tuti rabuang bei nasa mani ($\frac{1}{4}$), umunsa weruai. Kaiwasa nanisa umunsa na mamuna, na kahari tuti fimaninang fimung, tuti na andowa memuna foi.

⁹ Mayeai aha mani Domba Antung foi fiosabu nario segeli bo ring foi aha. Ainanaya iwati inontarai emarareha fosa enumianinufo, enayai na mesba arowawahifo, amani mesba ne tarai kariri mesbao fafongfa enunung korbani we Allai nai foi. Ea mani mano kaiwasa emunsa weo ewuwu Seng Allai ne Kaiwo kariri Yesusi fo, tuti emadu eteyo Yesusi ene Seng dine, pariao wedaya emunsa tonana.

¹⁰ Esahu na erawamifui fiabai eteyo, “Sengno weMananu, murarebanai tuti tarai ne waune, ki-doni wori kutu kaiwo kariri inontarai nunei fosa tuti inontaraio raminde emung amea fosa, tuti bohong aiboifo wesa ki?”

¹¹ Ainanaya manei dohong ansung bua fo mai sa tuti medu wesa deyo, “Metawang mea metamang kuteai, pariao mene doroi tuti mene maniworiri fosa era ruhiai ma memai akawuru wo. Mene doroi tuti mene maniwowiri nanisa Allai dirisa we ambori kaiwasa emunsara emarareha toyari raminde meara fo.”

¹² Mayeai iwati Domba Antung foi fiosabu nari segeli bo wonang foi aha. Fiosabui tonana fo, mundiei fiabai bei fiorirouwai na mambiriu, tuti wofaisi niumentang toyari ke fenanai, embaifo kontai berikahofi toyari rika.

¹³ Awahafaisi kontai tiafating tuti tiraru to nunei aweu toyari deduka si kahutu aibong kendi fenanai.

¹⁴ Tuti rorafaisi kontai niai toyari riraung mintantunung wape wanangfoi siparia niai. Tuti uai tuti nufu kontaio tawera weru katai doa naya fo.

¹⁵ Ainanaya mananu fuba nunei kiai, inontarai baba fosa, mano ewenunggamiei we afai mamuna fosa, mano ene fi fosa, mano ewemambiriu fosa, kontai womingfosa tuti inontarai siai wei fosa kiai, ewawua etadiwa na katai we winsaburungfo tuti manapahangfo na uai rei.

¹⁶ Mae esahu we uaifo tuti manapahangfo eteyo, “Tiru meu biritawang amea, bodiwa amea weru mano minohi na kadera mananu foi urengfo tuti weru Domba Antung foi ne kasoufo.

17 Weo rahida fuba Allai tuti Domba Antung foi urainawi une kasou fiabai fo we kaiwasa nunei foi andinini, tuti mandoni kontaio wemambiriu we sodai ne tonanafo kaha.”

7

Inontarai Israelio ewe-144.000 esobu Allai ne fiainawiaifoi na ene taraifoi

¹ Mayeai iwati wewai mana, etoari na nunei rea boa ne, mae erutawang wanang urengfo kai ambori wirowi siaya fanai, na rawanangrausi, ete na reirei tuti na ai rorong fo fanai.

² Ainanaya iwati wewai siai manei kiawariai na do wanang murang foi ma. Yuo Allai mano darang wewitawafa foi ne capifoi na warangfo, tuti sahu na rawafui fiabai we wewai manao esobu mambiriu we emei nunei na wanangfo nanisa.

³ Sahu wesa deyo, “Dohonao metawing wanangfo we mei rawanangrausi ete reireisi tuti ai rorong foi fanai, pariao amewecapi tane Seng Allai ne womingfosa erewomifo na ne capinei akawuru wo.”

⁴ Ainanaya tarahuoai we kaiwasa wecapisa nanisa mani ewe-144.000, amani inontaraio dirisa na inontarai Israeli rabuangno ewesuraya boru fosa ene ririafoi saine.

⁵ Na riria Israelifoi rabuang bei mani ewecapio ewe-12.000, amani:

Na Yehudai ne ririafoi ewe-12.000

Rubeni ne ririafoi ewe-12.000

Gati ne ririafoi ewe-12.000

⁶ Aseri ne ririafoi ewe-12.000

Naftali ne ririafoi ewe-12.000

Menaseri ne ririafoi ewe-12.000

⁷ Simeoni ne ririafoi ewe-12.000

Lewi ne ririafoi ewe-12.000
 Isakhari ne ririafoi ewe-12.000
⁸ Sebuluni ne ririafoi ewe-12.000
 Yusupi ne ririafoi ewe-12.000
 tuti Benyamini ne ririafoi kontai ewe-12.000.

Kaiwasa bitoyao ato afonsoi kaha foi etoari na Allai tuti Domba Antung foi uaromireafo

⁹ Mayeai iwati aha mani iwati kaiwasa katui ahang kaha, ato afonsoi kaha. Kaiwasa nanaisa mani inontarai fuba nunei kiai saine, amani inontarai na riria bodoni kontai, na kaiwo bodoni kontai, tuti na nu bodoni kontai. Esansunsa na an-sung bua, etoari na kadera mananu foi refongfo tuti na Domba Antung foi arongreafo, tuti eru ai baya na ewaramifo.

¹⁰ Na erawamifui fiabai etaparanding Allai eteyo,

“Amefiai wau,
 amene Seng Allai,
 mano munohi na nemu kadera mananu wai!
 Tuti amefiai Domba Antung wa wau!
 Weo mumeiri muruino mufariri inontaraine
 amea ne!”

¹¹ Wewaifo kiai etoa wari kadera mananu foi, tuti fidarang mana fosa, tuti mano ewewafoniai ewepiareia mana fosa, etawai aweu etisangkapa eawemibukafo na kadera mananu refongfo tuti esomi we Allai eteyo,

¹² “Antu!
 Allai, amene Sengne wau,
 meiri wauno amefiai waune
 tuti ametaparanding waune.
 Wauno wowai ne,
 ametohong mahikai we wau,

tuti amesomi we wau.

Wauno weMananune tuti wemambiriu we fitawafa ne.

Antu!”

¹³ Ainanaya mano ewewafoniai fosa manei dutang yau deyo, “Mano esansung ansung buah fo wanisa mani, mandoni saine, tuti era na doni ma?”

¹⁴ Ampafe iroa wei yeyo, “Daie! Iserawerahai, wau boitawana ne.” Ainanaya medu we yau aha ma deyo, “Kaiwasa fuba nanisa mani inontaraio esodai karirafu paria na dadira fiabai rorong nanai kiai na nuwasi tuti era na dadira rorong nanai ma. Ea mani eruai ene ansungfo na Domba Antung foi ne rikafu tuti enaria buah karofaria fo saine.

¹⁵ Nanai aino wedaya Allai yoa wesa we etoari na arongreafe nina, tuti diru rahida ewewoming wei na ne Munu rorong fo. Tuti Allai, mano minohi na kadera mananu foi, ambori demang weduasa ki.

¹⁶ Wiro enumiruainso ewawisi na weai ahang kaha, tuti earomitataha na weai ahang kaha, wiro enumiruainso wofu piyasara esasora ahang kaha.

¹⁷ Weo Domba Antungno doa rahanai na kadera mananu foi, andino ne tarai we mantahung we dehunsa ne. I ambori kiasa we etunung mereha urengno dohong kaiwasa eminohi etarang we fitawafa foi ki, tuti Allai ambori dufi eurenukurufo ki.”

8

Segeli bo itu foi, Domba Antung foi fiasabui

¹ Mayeai Domba Antung foi fiosabu segeli bo itu foi nanai, rorafaisi wewui beyari paria araha ureng aburung fea.

² Ainanaya iwati wewai ituo etoari na Allai arongreafo, tuti manei dohongno songgeri itu wesa.

³ Mayeai iwatio wewai siai manei kiao nofi nunung finunsai mampori naio nariri na emasi foi, da wa doari na mesba arongfo. Tuti manei dohong finunsai mampori bitoya weia we niunung ria inontarai eroaso fosa ene nadifo na mesbafoi, na kadera mananu foi refongfo.

⁴ Ampafe riraungno finiunsai mamporio we-waifo niunumi foi, dautai ria mano eroaso Yesusi fosa ene nadifo we Allai ayai, na nofio niunung finiunsai mamporio yuti na warangfoi.

⁵ Mayeai wewaifo da wa kia adiafo na mesbafoi ma, soniai to nofi niunung finunsai mamporio yuti na warangfoi, tuti kifa kangguni to nuwauai aweu. Ampafe kadidufi sarabau kahofa wau tuti kaiwewafoi keiwewari bitoya paria, tuti mundiei fiabaitureha bei fiorirouwai na mambiriu.

Wewaifosa ebui songgeri wonang foi fafong

⁶ Finanaia kaifo, wewai itufi emainenang we ebui songgeri ituo eru fo.

⁷ Ainanaya wewai mano reantenang foi biuio songgeri bo reantenang foi, mayeai na tantuma metang kamiei foi miung, metang nani miung-tuti adiafoi tuti rikafoi to nuwauai aweu, wedaya nuo ato kutuwi we betoru foi, adia kaso weai ($\frac{1}{2}$). Tonanai kontai we ai tifu foi, amani kutuwi we betoru foi adia kaso do weai tonanai kontai, tuti ninoi kehe foi, adia kaso kiai.

⁸ Mayeai wewai mano mandu foi biui nari songgeri bo boru foi aha, ainanaya iwati manei so fi ne tarai toyari uai fiabai denggararu toyari adia bei to rawanangfoi aweu. Wedaya rawanangfoi ato kutuwi we betoru foi kontai doweï ($\frac{1}{2}$) werikara sentenang.

⁹ Tuti fi niai nai foi kontai ato kutuwi we betoru foi, doweï ($\frac{1}{2}$) mirehara kiai; tonanai kontai we kaparifoi kiai, ato kutuwi we betoru kontai, doweï ($\frac{1}{2}$) deisui ete kerira kiai.

¹⁰ Mayeai wewai mano mantoru foi biui ne songgeri yuti foi aha, ainanaya awaha fuba bei denggararu toyari antironi fenanai, sawai na ro-rafaisi to wayafo aweu, wedaya waya tuti mereha ureng fo na nunei ato kutuwai we betoru, doweï ($\frac{1}{2}$) pirandima kiai.

¹¹ Awaha nani wonong fino *Pirandimai*. Ampafe dohong wayafo tuti mereha ureng fo doweï tonanai parandima wedaya inontarai bitoya emarareha weo etunung merehafo fefe.

¹² Mayeai wewai mano mana foi biui ne songgerifoi aha, ainanaya iwati fieai bioi kobu wofoi ampefe bauri we betoru mani doweï ($\frac{1}{2}$) kerirawao mamantiti. Tonanai we embaifoi tuti awahafo kontai. Finanai kiai wedaya rahidafoi atori we betoru mani, doweï ($\frac{1}{2}$) mamantiti, tuti dirufo tonanai kontai, atori we betoru mani, doweï ($\frac{1}{2}$) awahafoi tuti embaifoi wiro danggararu kaha.

¹³ Mayeai iwati aha mani, iwati romu korowei manei sifo kefang aweu kahai, mae sahu na rawafui fiabai deyo, “Karirao! Karira! Karira paria we inontarai nuwai mea, weo na rabuang bo wewai mantoru fui fo sitoru itobui itone songgeri botoru

fo aha mani, mesodai karirafu paria na fi karira botoru fo ki.”

9

¹ Mayeai wewai mano ring foi biui ne songger-ifofo aha, tuti iwati awaha bei sawai na rorafaisi to nuwauai aweu. Manei dohongno aisufufo we awahafofo, ambori fiafi Kamirei Berorong fofo* nai.

² Ainanaya fiafi Kamirei Berorong fofo tuti riraungfofo kiawariai na kamirei rorong fofo ayai. Riraungfofo mintantunung toyari kafafe niuemetang fenanai, awa tebung wedua wofoia sambewarai nariai ahang kaha tuti rorafaisi kontai memantiti beyari.

³ Tuti mansonggeri katui ahang kahai kiawawariai na riraung rorong fofo aweu sinsung nunei. Mansonggeri nanisa esobu mambiriu we etisang mani damirai toyari amafiahi.

⁴ Mano demisa fofo, deretawansa weo wiwo emei aifofo, ninoifofo ete fitantanang siai wei fofo fanai. Mae etisang te inontaraio wiwo esobu Allai ne capifofo na erewomifofo kaha fosa terai.

⁵ Wape wiwo esobu mambiriu we ewedayasa emarareha kahai, mae ene memufufo wedayasa etamirai beng kaha paria embai ring. Ene memuo wedayasa etamirafufo ne tarai toyario amafiahi we disang maneifofo mani damira fenanai.

⁶ Na rabuang bonani kaiwasa nanisa enemiro-rong dohong paria we emarareha terai, wape mararehafofo toyari niayai waroi werusa.

---

* **9:1** Amani kamireio etamu Saminseni tuti neo raifosa nai, pariao esobu aibofofo na rahida Sengnei kiutu kaiwo nai fofo.

⁷ Mansonggerifosa ene tarai toyario kudao meinenang we memuna. Na enumifo etata fi ne tarai toyari sapewi mananu, nariri na emasi, mae euremi toyari inontarai.

⁸ Enumirandaungfo dawariroi toyari wiwing enumirandaung, tuti ederemi toyari singa dereng.

⁹ Earomifo tabung weduarai na fi ne tarai toyario ansung besi. Tuti esifo mani ewaramipemafo nubuyai toyari kuda bitoya paria emitu rifu oto mamuna fo to mamuna rorong ne nubuyafo nanai.

¹⁰ Eamamindaung kariri amafiahi tuti weababo tonanai. Ene mambiriufu nayai na eamamin-daung nanai, we etisang inontaraifosa nayai, tuti wedayasa etamirai paria we embai ring.

¹¹ Ene mananuo wenunggamiei wesa foi mani, wewaio wenunggamiei we Kamirei Berorong foi dine. Wonongfo na kaiwo Iberani mani esahui we Abadoni, mae na kaiwo Yunani mani esahui we Apolioni. (Nana mani *Mano Niari Fi Karira.*)

¹² Fi kia karira fo ne reantenangfe tawera ampa. Wape beruo ambori da aha ma ki.

¹³ Mayeai wewai mano wonang foi biui ne songgeri yuti foi aha. Ainanaya tarahuo rawafui bei kiawariai na mesba emasio wiatai na Allai arongreafoi, nungkaradoi boa fo.

¹⁴ Rawafuifo medu we wewai mano wonang foi deyo, “Bisuo wewai manao eworasa etoari na waya fiabai Efrati foi.”

¹⁵ Ampafe da wa disuo wewai mana fo sara, weo waroi ampa etamang we ne diru neungfo mai, amani emainenansa terai we ene defuinafo,

embaifo, rahida tuti araha ureng mai we era. Tuti era weo emungno inontarai na nuneisa, ato kutusa we betorua mani, emung rabuang bei ($\frac{1}{2}$).

¹⁶ Tarahuo rawafui bei deikaririai we yau deyo, afai mamunao etautai na kudafo era ria wewai mana fosa nanisa mani ewe-200 juta.

¹⁷ Tuti na fiainawiai iwatioa fo mani, iwati afai mamuna fosa tuti kudao etautai nai fo nanisa mani, afai fosa esansung ansungno besia ehai. Ansung besi etatara fo mani arongfo barikahofi toyari adia, kahe rawanderi, tuti baming toyari kamiei belerang. Mae kudafosa mani, enu-mikamieifo toyari singa. Adia, riraung, tuti belerang kawariai na eboromifo ariei.

¹⁸ Fi betoru kawariai na kuda eboromifo ariei nanai ne tarai we fimung, wedaya inontarainesa kiai, ato kutusa webetorua mani, rabuang bei ($\frac{1}{2}$) na sa mirarehara kiai.

¹⁹ Kudafosa ene mambiriu wedaya inontarai emarareha nai nanai, nayai na eboromifo tuti na eamamindaungfo. Weo eamamindaungfo wengkamiei toyari tawai nungkamei, tuti na eamamindaung nanai enari kanggani tuti emung inontarai nai.

²⁰ Wape kaiwasa bitoya foi, amani ne seo emarareha na fimung nani kaha fosa, wiro ematai we etaraberasa weru ene sasari enariri foi kaha. Wiro efotou esomi we arowuifo kahi, aririwangno enariri na emasi, peraki, tembaga, kamiei tuti ai foi kaha. Fi esomi weai tonana fo wiro weureng we deti kahi, wetarang we tarao kaiwo kahi, tuti weaweng we da kahi.

²¹ Ea kontai wiro etawing fi kerira enariri foi kaha, toyari emung inontarai fo, eha rawang fo,

emaninawa funoma fo, tuti ehamananapifo kaha.

10

Wewai tuti buku reraungno ketui foi

¹ Mayeai iwati wewai siai manei aha. Wewai nani wemambiriu paria, biari na rorafaisi meu. Ne tarai kariri sensuni na kafafe bei, tuti aewi bei doa na nungfoi. Urengfo sambewarai toyari wo sambewarai mae awengfo ne tarai toyari aisiyang fiabai denggararu fenanai.

² Na warangfo yu buku ketuio rerawi kawurua bei. Biari meu, aweng bo domoya foi doa sau rawanangrausi mae aweng doweï foi doa sau reitahafoi.

³ Sahu na rawafui fiabai paria, ne fiabaïfoi toyari singa manei bibe, tuti kadidu itu dotu tuba rawafuïfoi aha, toyari eroao ne kaiwofo.

⁴ Kadidu itu fo dotu kai nanai yeo isoi kaiwo tarahuoai nanai, manamo tarahuo rawafui bei medu we yau na rorafaisi deyo, “Wiro woi kaiwo taramuoai na kadidu itu fo nana fanai, mae taramuoai terai tuti nemuboruoai ra.”

⁵ Ainanaya wewai anta iwatioi nani, amani mano doa na rawanangrausi tuti na reitahafoi, yuai warang domoya foi to rorafaisi ayai we fefora.

⁶ Tuti fefora na Allai wonongfo, mano darang wewitawafa foi, andino niari rorafaisi, nunei, rawanangrausi tuti fi kiai niayai nai foi. Fefora deyo, “Fianai aino Sengnei kiutuï we niari fo, finanai wiro fioukirai ahang kaha.

⁷ Wape na rahidao wewai mano itu foi biui songgeri bo itu foi mani, fianai aino Allai kiutuai kawurua we niari fo, pariao ninai dediwara nendai fo, dohong kaririai ki, kariri Kaiwo Mahikai medurai we ne womingfesara fo, amani ne nabifosa.”

⁸ Mayeai rawafui anta tarahuoi medu we yau na rorafaisi nani, medu aha deyo, “Roa, ka buku reraungno tirera kawurua foi ria wewaio doa sau rawanangrausi tuti reife nani na warangfo ma.”

⁹ Ampefe ira we wewaifoia yutani we dohong buku reraungfoi we yau ma. Ampafe medu we yau deyo, “Karia tuti bani. Na boromuwa numuruainso memisi toyari aniwa ne maing, wape toni afui wori dohongno enemuwai memboni ki.”

¹⁰ Ainanaya ika buku reraungfoi riati na warangfo ma tuti yani kariri deyoafo. Yania mani, na borohune nuhuruainso memisi kariri aniwa ne maing, wape itoni afui mani wedaya enehufuisi memboni paria.

¹¹ Ampafe manei medu we yau aha deyo, “Wuwuo Allai ne kaiwo dohonai we wau ne aha, kariri fio Allai deyo ambori niari nao nunei fo, amani fio niari we kaiwasa na riria bitoya, inontarai na kaiwo bitoya, inontarai na nu bitoya, tuti we mananu bitoya kontai.”

11

Kaiwo kariri Allai ne nabi mandu demi suru fosuru

¹ Mayeai manei dohongno ai rea titua fi nai bei we yau, tuti Allai medu deyo, “Ka fititua nai nani we roa titua nehu Munufoi na Yerusalemi nai tuti

mesbafoi. Tuti boto kariri kaiwasa esomi nai fosa maneiru.

² Wape munu refong boriei foi mani tituati fanai, weo katai nani mani yohoni terai we inontarai etaroanso yau kaha fosa. Inontarai nanisa ambori eru bendari mirarebanai Yerusalemia embai piarua boru tuti emei kanggani ki.

³ Tuti ambori yohong mambiriu we nehu inontarai mandu we umadu nehu kaiwo yohonai we suru ne rahida 1260 ki, ete embai piarua boru. Inontarai nani suru usansung ansung toyari ansung karungfo, amani ansungno fafongfa nabi Israeli fosa esansuna fo.”

⁴ Allai ne inontarai nani ansuruino, ahu suru we ai saituni roworu fo tuti pelita aweng boruo* uroa na Allai, mano weSeng we nunei sentenang, arongreafo suruine.

⁵ Masino manea eteo enari karirafeai we suru mani, ambori adia kiawariai na uboromifo ariei we kaso mano enari kanggani suru nanisa ki. Ampefe une aiteta enari kanggani suru nanisa, adiafoi kasosa emarareha tonanai.

⁶ Inontarai nani suru Allai dohong mambiriu we suru we ureiwedua metangfoi, ambori ming kahai paria rahida umadu kariri Allai ne kaiwofo werea naya fo. Usobu mambiriu kontai we unari merehafoia werika tuti unari kanggani nunei na fimungfoi kiai kontai. Une mambiriu we unari finanai na rahida bodoni kontai ureo unari tonanafo.

⁷ Umadu kariri Allai ne kaiwofoa kaia mani, andowa memuna manei, amani andowa memuna sewa foi kiawariai na Kamirei Berorong foi meai,

---

* **11:4** Zakariai 4:1-3, 11-14

tuti na mamuna rorong fo dapa suru tuti ming surua umararehara.

⁸Tuti une taraifo wiatai funomai na rang fiabai foi na bendari fuba foi. Bendari fuba nani kataio raminde epahu Sengneia mireha sawai nai foi dine. Bendari nani mani wonong tatawa fino Sodomiti tuti Mesiri, weo Sodomiti tuti Mesiri kontaitaio unemirireu Sengfoi.

⁹Uwatai na nanai rahida botoru aburung feai mae, kaiwasa na nunei sentenang, amani inontarai na riria bodoni kontaitaio, na kaiwo bodoni kontaitaio, tuti na nu bodoni kontaitaio fosa, era ma we esai suru. Tuti eteiwedu mandoni kontaitaio we wiro eha surua esarai suru fanai.

¹⁰Kaiwasa na nunei sentenang enemirireu suru ampefe efaraise we umararehafo, etohong munira tuti etohong fi waweraha wesa we etohonsua une mararehafo. Weo nabi nani suru unari kangani inontarai nunesa paria fefe.

¹¹Wape rahida botoru aburung feai aha mani Allai dohong ansengfoi we suru aha, ampafe usuwi na marareha rorong foi aha ma tuti kaiwasafai ewati suru we uroari na earomireafonanisa emataia etaperemi kiota eboromifo.

¹²Mayeai Allai ne nabio duwi suru nani suru, utarami rawafui bei sahu na mambiriu na rorafaisi meu deyo, "Murautai mei." Ainanaya kafafe bei sea ma soru surua, kia suru urautai tororafaisi na une aitetafosa euremireafu.

¹³Na kutu nanai kontaitaio, mundiai fiabai turehi bei fio, wedaya bendari fuba foi, ato kutui wesuramani, ne katai besura nanai (1/10) manggangung, tuti inontarai ewe-7.000 emarareha. Inontarai siai fosa, mano emarareha na mundiaifo kaha

fosa, ematai ebeng kaha wedaya etaparanding Allai na rorafaisi.

¹⁴ Fi kia karirafu ne beru fe tawera ampa. Mae mewati ne betorufe anseung kahai mae kawariai aha ki.

Songgeri bo itu foi tuti rarungno mano ewewafoniai fosa erohi foi

¹⁵ Mayeai wewai mano itu foi biui songgeri bo itu foi aha, ainanaya tarahuo rawafui bitoya na rorafaisi erohi na erawamifui fiabai eteyo, “Ninaia mani, nunei kiai, tuti nu bodoni kontai na nunei sentenang, nayai na tane Sengnei tuti ne Mananu Mampariri foi, uwarami rorong fo ampa. Tuti Sengnei ambori wemananu we yu nunei we fitawafa.”

¹⁶ Tuti mano ewewafoniaio ewepiareia mana eminohi na kadera mananu piareia boa fo, na Allai arongrea fosa etawai aweu etisangkapa eawemibukafo, esomi we Allai.

¹⁷ Efi ai eteyo, “Seng Allaio weMananu Fuba Sewa wa wau, wauno nayai pampang ne tuti nayai kawuru na reantenang pari foa foi.

Ametohong mahikai we wau, we boinawi nemu mambiriu fuba wa ampa, tuti wemananu we ru nunei to.

¹⁸ Kaiwasa etaroanso wau kaha fosa ehasoua etang wawerawa we wau, wape rahidafe mai ampa we boinawi nemu kasouwa tuti kutu kaiwo kariri mano emarareha fosa. Tuti rahida we bohong fiembaitafo we nemu womingfosa foi andinini, amani we nemu nabifosa tuti nemu inontarai emararebana fosa kiai, tuti mano etato wonomuwai fosa, katui ete fuba.

Tuti rahida we mungno mano emei kanggani nunei foi andinini.”

¹⁹ Ainanaya Sempaisi ne Munufoi na rorafaisi tifai, tuti Buruao wiatai na munu rorong foi nani, wati pari, amani ne tarai kariri buruao fafongfa Allai ne Kaiwo Arerai dohonai we Musai fo watai nai foi dine. Kaiwewafoi keiwewari pampang, kadidufai sara, mundiei fiorirouwai, tuti metang para kamiei foi miung.

12

Wiwingfoi tuti tawai naga foi

¹ Ainanaya iwati fitantuma fiabai bei na rorafaisi, fitantuma nani dohong yau ipapuhung wei paria. Amani iwati wiwing manei ne taraifo sambewarai weo sensuni na wofoi. Awengfo doa sau embaifo tuti sata sapewi mananu weawaha suraya boru fo na nunggamieifo.

² Wiwing nani wearikang tuti bibe weo nuruainso amaina pirahai we minohi.

³ Mayeai iwati fitantuma siai feai na rorafaisi aha. Amani iwati tawai naga fiabai sewa manei, ne tarai toyari tawai fiabaiturehi ete toyari wanggori fubateraha manei, berikahofi toyari abo, mae nunggamiei itu, tuti nungkaradoi sura. Na nunggamiei itu fo sata sapewi mananu itu nai.

⁴ Kifa amandaungfoi na rorafaisi, kifa fafating awaha bitoya tiafating to nunei meu. Neo fiafo ato kutu awahafaisi kiai webetorua mani, fia kariri rabuang bei ($\frac{1}{3}$) na rabuang botoru nanai. Tuti doari na wiwingno rerai we minohi nani arongreafo, weo demang we arikangfoi saubau-nung mani soni.

⁵ Mayeai wiwingfoi minohi tuti arikangfoi, amani kaisung dine. Arikang nani andino ambori wemananu we nunei sentenang, ne mambiriu we yu nunei foi mani ne tarai toyari yuo aitatohi besi bei, amani ne mambiriufu fuba tuti yu nunei na tapapa. Nagafai demang wei we soni tonanai, wape na tantuma wewai manei wewuri weru nagafai, yuaisi to Allai tuti ne kadera mananu foa.

⁶ Mae wiwingfoi wewu ne tarai to katai manano wekamamiei fo, amani kataio Allai meinenami wei foi. Na katai nani etawawuti rahida 1260, ete embai piarua boru.

⁷ Tuti iwati mamuna fiabai na rorafaisi, amani Mikhaeli mano wenunggamiei we wewaifosa foi tuti ne wewaifosa emamuna we tawai naga foi tuti ne wewai erariati fosa, tuti emamuna waw-
erasa tonanai.

⁸ Wape emamunara mani, nagafai tuti ne wewaifosa ewemambiriu we etapa Mikhaeli tuti ne wewaifosa kaha. Ampafe ene pari katai na rorafaisi aha tuti etatasa weru rorafaisi.

⁹ Ehafa kanggung tawai naga fiabai foi aweu, amani tawai tawa na fafong faini dine, ahui we Saminseni ete inggirane, mano wiwiaing kaiwasa na nunei we era sarawai tuti enari sasari fine. Ampafe Mikhaeli tuti ne wewaifosa ehafa kangguni tuti ne wewaifosa weru rorafaisi to nunei meu.

¹⁰ Mayeai tarahuo manei sahu na rawafui fiabai na rorafaisi deyo, “Rahida Allai feriri ne inontaraifosa, tuti deinawi ne mambiriufu, tuti weMananufo, tuti rahidao Mananu Mampariri foi kontai deinawi ne mambiriufu we wemananu, ninaia mani kawariai ampa.

Weo mano dinggai tane doroifosa pampang, amani diru rahida dinggaisa na Allai urengreafoi, Mikhaeli tuti ne wewaifosa ehafa kangguni to nuwausi ampa.

¹¹ Tane doroi eroasoa fosa mani eharaikobu Saminseni ampa. Eharaikobui na Domba Antung foi ne rikafoi ne mambiriufoi, amani Yesus Kristusi ne rikafoi. Tuti eharaikobui na eteairai weo Domba Antung foi ene Seng dine. Esobu dadira pariao emarareha kontai ki, wape emainenang we esodai ne nanai tuti wiwo esu to fui weru ene Sengfoi kaha.

¹² Ampafe rorawa wau murarising to! Tuti weo mano menayai nai wa mea memararising kontai to! Wape karira weo mano menayai na nuwai mea tuti na rawanangwai mea. Weo Saminseni biari kawuru to nuwai meuwa tuti kesoua dang wawerahi. Weo deitawanai weo wiwo sobu rahidafeai bitoya we niari ne karirafu ahang kaha.”

¹³ Tawai naga foi detioai weo ehafa kangguni to nunei meu fo nanai, dawi wiwing anta minohi tuti kaisung foi finanaya.

¹⁴ Wape wewaifosa etohongno romu korowei warapema fiabai boru weo wiwingfoi, ampafe sifo weru nagafoi to katai emainenami weia foi, amani na katai minano wekamamiei foi. Tuti na wanai Allai ambori dewawuti paria defuina botoru aburung fea.

¹⁵ Ainanaya nagafoi boroabi mereha fiabai foi na borongfo rufang wiwingfoia. Mereha nani ne tarai toyari waya weo dedapa wiwingfoi weru katai niayai nai foi.

¹⁶ Wape nunei fiata wiwingfoi ne tarai toyari

fiai borongfoi we song mereha nagafi boroabiriri nani kiai to kofa.

¹⁷ Tawai naga foi kesoua dang wawerahi paria we wiwo miung wiwingfoi kaha fefe. Ampafe da rufang wiwingfoi ne arikang siai fosa aha, amani inontaraio etohong kariri Allai ne Kaiwofo tuti eteyo Yesusi mani ene Seng dine fosa. Da wa kiontai ne rai mamuna fosa weo emamuna wesa.

¹⁸ Tuti da wa doari na nafarengfo, kesou paria.

13

Andowa kiawariai na rawanangfoi

¹ Ainanaya iwati andowa memuna manei, kiawariai na rawanangfoi meai. Andowa nani nungkamiei itu tuti nungkaradoi sura. Na nungkaradoi sura fo sata sapewi mananu sura nai. Mae na nungkamiei itu fo soi wang deibera Allai nai fo.

² Andowa nani ne tarai toyari macan tutul.* Awerengfo toyari beruang awereng, mae borongfo toyari singa borong. Andowa nini, tawai naga foi dohong mantauni ne mambiriufu tuti ne man-anufu wei we wemananu fuba.

³ Iwati na nungkamiei itu fo bei kifari fiabai paria. Fari nani todoni kontai wedayari mireha rai, wape wiwo mireha kahai tuti farifo denteng ampa. Finanai wedaya inontarai nunesa kiai epapuhung weai paria tuti era riati.

⁴ Kaiwasafu esomi we tawai naga foi weo mambiriu dohonai we andowafi fo, tuti esomi we andowafu kontai. Efiai eteyo, “Mandoni kontaio

---

* **13:2** Macan tutul mani nehi fiabai memuna toyari harimau.

ne mambiriufo mai andowa nini kaha. Tuti mandoni wemambiriu we dapai rai?”

⁵ Andowafoi sobu mambiriu weo bioi arongfo deparanding berahi tuti deibabera Allai. Sobu mambiriu kontai we wemananu na nunei embai piarua boru.

⁶ Fioai borong we deibera Allai tuti deikaherao wonongfo, katai dedai minohi nai foi, tuti inontarai fuba enayai na rorafaisi fosa.

⁷ Sobu mambiriu we memuna we Allai ne inontarai emararebana fosa tuti kiraikobusa. Sobu mambiriu kontai we yu kaiwasa nunei kiai, amani inontarai na riria bodoni kontai, na kaiwo bodoni kontai, tuti na nu bodoni kontai.

⁸ Andowa nani kaiwasa fuba nunei kiai esomi wei tantenang, amani kaiwasao wirowonomifo watai na Domba Antung foi, mano emuni mirehara foi, ne Bukufoi kaha. Buku nani, na fafong pario Allai niari nunei kaharai mae, soi kawuru na Buku nani kariri inontarai esobu Waidani fosa foi.

⁹ Mandoni dino wetarang mani tarao kaiwo nina.

¹⁰ Mandoni kontaio, mano eroasoai tuti mano eroaso kaha fo, mandoni dino Allai kiutuai we eru aitamusoi mani, todoni kontai wenani ambori eru aitamusoi kaririai ki.

Tuti mandoni dino Allai kiutuai kawurua we mireha na fimamunafo mani, todoni kontai wenani ambori inontarai emuni kaririai ki. Ampefe inontarai emararebana fosa, todoni kontai etawansa na dadira esodairai ria andowafoi fo, tuti eroasoia mutu, wirow esu to fui fanai.

Andowa siai kiawariai na reitahafoi

¹¹ Mayeai iwati andowa siai manei kiawariai na reitahafoi aha. Andowa nani nungkaradoi boru, une tarai toyari domba antung nungkaradoi, wape rawafuifoi toyari tawai naga rawafuifoi.

¹² Na andowa mano reantenang foi ne mambiri- ufo tuti na wonongfo, wedaya kaiwasa fuba nunei kiai esomi we andowa reantenang foi, mano ne kahaifoi dentengna foi.

¹³ Niari fitantuma fiabai tuti fiainawiai bitoya. Ampafe na kaiwasa bitoya foi earomireafu, niari adia bei biari na rorafaisi to nunei meu.

¹⁴ Niari fitantuma tonanai na andowa reante- nang foi wonongfo tuti na ne mambiriufufoi, ampafe na fitantuma nanai, weanggari kaiwasa fuba niayai na nufi nini kiai, tuti demisa enari ariri- wang manei ambori esomi we andowa reante- nang foi nai, amani mano kifari na sondu bei, wape denteng ampa.

¹⁵ Tuti sobu mambiriu kontai we niari ariri- wangfoiaarang, medu tuti yurai, ampafe mi- ungno kaiwasa fuba eteiayari fosa.

¹⁶ Andowa mano wefuia foi denggoa kaiwasafufoi kiai we esobu fiainawiai na ewarami domoya foi ete na erewomifo, amani kaiwasa nunei kiai, ka- tui tuti fuba, mano ene fi tuti mano bireri fosa, womingfosa tuti woming kaha fosa kontai, tuti mandoni kontai, we esobu fiainawiai na ewarami domoya foi ete na erewomifo.

¹⁷ Ampefe mandoni dino wiro sobu fiainawiai nana na ne taraifoi kaha, wiro dawayangfi ete wewori fi ahang kaha. Tuti fiainawiai nani mani, wonongno andowa reantenang foi, ete angka kariri wonongfo.

¹⁸ Ampafe we waitawang kariri fi ninaifa mani, todoni kontaio obu aunafo. Mandoni dino sewai mani, ambori deto kariri angka deinafi kariri andowafoi nani, amani deto ruhi angka ene nomorifo ambori sobu angka we wonongfo. Weo angka bonani mani kaiwo netaweai weo angka kariri inontarai. Ne angka mani 666.

14

Domba Antung foi tuti ne inontarai ewe-144.000 fosa

¹ Mayeai iwati aha mani, iwati Domba Antung foi doa na uai Sioni. Tuti iwati inontarai ewe-144.000 etoari riati kontai. Inontarai nanisa na erewomifo kiai soi Domba Antung foi tuti tamang Seng Allai uwonomifo nayai.

² Tuti tarahuo fi dotu fiabai paria na rorafaisi, nubuyai toyari mereha sabi na dofiro tuti toyari kadidu fiabai nubuyai fenanai. Fi dotu tarahuoi nani ne tarai toyari kaiwasa emei na musikio esahui we kecapifoi.

³ Ampafe iwati kaiwasa ewe-144.000 etoari na Allai arongreafo, fidarang mana fosa tuti mano ewewafoniai eminohi wari Seng Allai na ne kadera mananu fosa. Inontarai ewe-144.000 nanisa erohi rarung weworu bei, rarung nani manei siai wemambiriu we deitawani kaha. Kaiwasa ewe-144.000 nanisa mani Sengnei feririsa weru nunea fo saine.

⁴ Ea mani, inontarai emararebanai toyari mano wirowa etena ria wiwing kaha, mano wirowa esomi we fieai siai kaha, tuti era ria Domba Antung foi to katai doni konta fosa. Inontarai nanisa Allai biai

kutusa ampa na kaiwasa fuba nunei kiai. Ne tarai toyari inontarai etohongno fi reantenang esobuai na fi eru fo we Allai fo, ea kontai tonanai, amani mano reantenang ohonsa we Allai tuti Domba Antung foi saine.

⁵ Inontarai nanisa ewaitawang epampamu na wea kaha tuti enari sara fi kutea kahai arorawa.

Wewai mantoru fositoru tuti kaiwo itomadura fo

⁶ Mayeai iwati wewai siai manei aha, iwatioi we sifo na rorafaisi. Wewai nani meinenang we sahu tuti Allai ne Kaiwo Mahikaio, watai we numainu fo, amani ne Kaiwo Mahikai kariri Yesus Krisuti feriri kaiwasanei, sahu tutirai we kaiwasa fuba nunei kiai, amani we inontarai na riria bodoni kontai, na kaiwo bodoni kontai, tuti na nu bodoni kontai.

⁷ Wewaifo medu na rawafui fiabai deyo, “Allai meiri andino memataiti tuti metaparandini ne. Weo rahidafe mai we kiutu kaiwo kariri nunei to. Mesomi wei, andino niari rorafaisi tuti nunei ne, rawanangrausi, tuti waya ureng fo.”

⁸ Wewai mano reantenang foi medua kaia, mayeai iwati wewai mano sua ahang foi kiawariai aha ma tuti sahu deyo, “Misuhi to! Bendari fiabaio Babeli misuhi beyari ampa. Bendari nani dino raminde wedaya kaiwasa na katai doni kontai etunung ne angguri kerira foia emayeru emaninawa funomai. Amani wedayasa enari maino fikirrafoi kiai.”

⁹ Mayeai wewai manei aha, amani mano mantoru foi, kiawariai aha, tuti sahu na rawafui fiabai deyo, “Mandoni kontai esomi we andowafoi tuti

ne aririwangfoi tuti esobu fiainawiafo na erewomifo ete na ewaramifo fosa mani,

¹⁰ inontarai nanisa ambori Allai kesousa paria tuti sousa ahang kahai mae yu aiboiosa na mam-biriu paria. Ne kesou maraba fuba nanai ne tarai kariri sari angguri bitoya tono ne moki rorong foi pariao sefang paria, tuti etunumi kiai, nana mani esodai karira paria we Allai kesousa tonana fefe. Tuti ambori esodai dadirafu paria na Adiao webelerangno denggararu foi rorongfo ki, na wewai emararebana fosa earomireafu tuti na Domba Antung foi arongreafo.

¹¹ Adiao wedaya esodai dadirafe nani, wiro fefe na wea kaha. Ampafe inontarai esomi we andowafoi ete ne aririwangfoi tuti esoi andowafoi wonongfo we fiainawiai na ene taraifo nanisa, ambori esodai dadirafu, diru rahida, pariao we fitawafa.”

¹² Ampefe inontarai emararebana fosa, amani mano etohong kariri Allai ne Kaiwofo, tuti mano eroasoai muti, eraria Yesusi pampang, tuti wiro esu to fui kaha fosa, todoni kontai etawansa na dadira rorong esodaira fo ki.

¹³ Ainanaya itarahuo rawafui bei na rorafaisi, medu deyo, “Toi finina: Na ninai to fongna mani, mano eroaso Sempaisi fosa, emarareha mani, Allai mioansa paria.” Tuti Allai Nuaninufufoi yoa tubarai deyo, “Yo, tarai to! Ea ambori erufi aha ewaramitafa kaha, weo esobu fiembaitafo na fi eru na nunei fo ki.”

Allai kiutu kaiwo we nunei, ne tarai kariri mandohong romi deting ne aibong sanami fo

¹⁴ Ainanaya iwati aha mani, iwati kafafe biua bei na arohurea ne, tuti manei minohi nai. Wenani mani ne tarai kariri Kaisung Inontarai foi. Na nungkamieifo mani satao sapewi mananu emasi bei nai, tuti yuo umbe sabiti reisa bei na warangfo.

¹⁵ Ainanaya iwati wewai manei siai aha kiawariai na Sempaisi ne Munufoi ariei tuti sahu we mano minohi na kafafe wowong foi fo na rawafuifo fiabai deyo, “Ka nemu umbe sabiti wai we kutufi to, weo rahidafe mai ampa we kutu aibong na nuwausi ampa, we aibong na nuwausi miraia kiai ampa.”

¹⁶ Ampefe mano minohi na kafafe wowong foi fiating ne umbe sabiti foi kifari we kiutu aibong nuwausi kiai, tuti na tonanane fianduhi aibongfoi kiai kiari to ne kataia wiatai nai.

¹⁷ Ainanaya wewai manei siai aha da na Sempaisi ne Munufoi ariei. I kontai yu umbe sabiti reisa bei na warangfo.

¹⁸ Tuti wewai manei siai aha da na mesbafoi, amani wewaio yutawang adia we keso fi na mesba wowong fo. I kontai sahu na rawafuifo fiabai we wewai mano anta yu umbe sabiti reisa foi fo deyo, “Ka nemu umbe sabiti wai tuti kutu aibong angguri weru arirawangfo kiai, weo aibong angguri na nunei kiai mirai ampa.”

¹⁹ Ampefe wewaifo fiating ne umbe sabiti foi kifari to nunei sentenang aweu, fianduhi aibong angguri fo kiai nai, akawurua soi tono katai fiabaio etaha kangguni nai bei. Katai etaha kanggung aibong angguri nai nani mani, kaiwo yiwansoai weo Allai ne kasoufo tuti todoni kesou

inontarai nunesa paria fo.

²⁰ Aibong anggurine kiai etaha kangguni na katai etaha kanggung aibong angguri fo nai foi na bendari do boriai foi, tuti rika deda nai, ne tarai toyari waya dedari. Rika nanai deda tonanai toyari wayao waroio kilometeri 300 teai, tuti berorongfo mani adareti meteri boru.*

15

Wewai itu fo tuti aiboi beitu fo

¹ Mayeai iwati fitantuma fiabai bei na rorafaisi, fitantuma nani dohong yau ipapuhung wei paria. Amani iwati wewai ituo Allai demisa era ma we eboi nunei fosa na fimung itu fo. Na fimung itu nanai Allai ne kasou we inontarai na nunei fosa, kai finanaya.

² Tuti iwati fi ne tarai toyari rawanang kasinai bei, tuti adia denggararu nai. Na rawanang kasinai foi dereungfo, iwati inontarai manea etoari nai. Inontarai nanisa mani inontaraio etirapa andowafoi, ne aririwangfoi, tuti ne angkao yiwang kariri wonongfoa fo saine. Etoa mae eru musikio esahuai we kecapifo na ewaramifo, kecapinai nanai kecapio Allai dohonai wesa fine.

³ Etoa mae erohi rarung bei, amani rarungno raminde Allai ne womingno Musai yohi foi tuti Domba Antung foi yohi foi. Rarung nani dotu tonina:

“Seng Allai wau weMananu pari sewa ne,
fi nari wa fuba, wedaya kaiwasa epapuhung,

---

* **14:20** 300 km. mani, na kaiwo Yunani mani soi ‘1.600 stadia’. Tuti berorongfo meteri boru mani, soi ‘dedai kariri dedaio wai borongfo na kuda manei’.

tuti ehiri ewaramifo.

Wau mani weMananu we fitawafa,

fiani kontai aino nari wa masi tuti wetarai.

⁴ Sengne waune, mandoni dino mitai wau kaha
tuti deparanding wonomuwai kaha ne?

Weo meiri wauno murarebana ne.

Kaiwasa na nu bodoni kontaio era ma esomi we
wau,

We mandoni kontai deitawanai we fi masio nariri
wai kiai wetarai.”

⁵ Mayeai iwati aha mani, iwati rorongno Sem-
paisi minohi nai na ne Munufoi na rorafaisi tifai.

⁶ Ainanaya wewai ituo eha aiboi fimung beitu
fosa etariai na Sempaisi ne Munufoi ariei. An-
sung esansuna fo buao karofari toyari kaiwewa
fenanai, tuti na ansung esansuna fo arongfo, es-
oru ireu aburung enari na emasi feai.

⁷ Mayeai manei na fidarang mana fosa, do-
hongno rewangguai wenofi ituo enari na emasi
fo we wewai itu fosa. Rewangguai wenofi nanai
sefang na Allai, mano minohi na numainu foi, ne
kasoufo. Aiboi nanai Allai dohonai we bioi nunei
naya fine.

⁸ Tuti Seng Allai ne mambiriu fiabai foi, tuti
ne sambewarao dadai fo, wedaya ne Munufoi
sefang na riraung. Ampafe mandoni kontaio wiro
wemambiriu we suai afui kaha, paria aiboi beitu
wewai itu fosa etohona fo kai.

16

Allai ne aiboi beitu bioi nunei naya fo

¹ Ainanaya tarahuo manei medu na rawafui
fiabai na Allai ne Munufoi we wewai itu fosa
deyo, “Mera wa mesari Allai ne kasouo watai na

rewangguai wenofi fo to nuwasi aweu. Amani na ne aiboi beitu fo.”

² Ainanaya wewai mano reantenang foi da wa wiowu Allai ne aiboi reantenangno meinenami na ne rewangguai wenofi yuti foi to nunei meu, we bioi nuwasi nai. Ampafe aiboi wewaifo wiowui to reitahafoi nani wedaya mano esobu andowafoi ne capifo na ene taraifoi tuti esomi we ne aririwangfoi sa, esobu fimung, amani esodai fafororang kerira paria na ene taraifoi tuti fafororang nani kiurunsu paria.

³ Mayeai aha mani wewai mano mandu foi da aha, tuti wiowu Allai ne aiboi bo boru foi meinenami na ne rewangguai wenofi foi to rawanangfoi aha weu. Ampafe aiboi nanai wedaya rawanangfoi werika toyari rumang fenanai. Tuti finanai wedaya fifuba niai nai foi mirehara kiai.

⁴ Mayeai aha mani wewai mano mantoru foi, wiowu Allai ne aiboi bo botoruo meinenami na ne rewangguai wenofi foi nani to wayafo tuti waya ureng fo aweu, wedaya wayafo tuti waya ureng fo werika kiai.

⁵ Ainanaya tarahuo wewai mano weningkamiei we merehafo kiai foi medu deyo, “Allai wauno Murarebana ne, wauno nayai fa pampang paria sobu nina ne tuti nayai kawuru na reantenang pari foa foi di wau. Aiboi bohonai we nufi ninai masi paria.

⁶ Weo kaiwasa esodai aiboife ninisa, raminde emung nemu inontarai emararebana fosa kawuru ampa tuti nemu nabifosa ampa ampefe ene rikafo deda paria. Ampafe ea kontaio esodai

nemu aiboi tonana fo, amani etunung rika nani. Tuti aiboi tonana fo masi paria we esodairai.”

⁷ Ainanaya tarahuo rawafui bei na mesbafoi deyo, “Tarai! Seng Allai wauno weMananu pari sewa ne, aiboi bohongna wa wetarai tuti masi.”

⁸ Mayeai wewai mano mana foi, wiowu Allai ne aiboi bo boa na ne rewanguai wenofi foi nani to wofoi aha. Wedaya wofoi meningkapoi fuba paria, tuti niununrarafu inontaraifosa to-yari adia rerafusa.

⁹ Ampefe wo meningkapoi nani, niununrarafu ene taraifoia wekahai, wedaya eteibera mano dohong fi mung foi wonongfo, amani Allai. Esodai ne karirafu tonanai ki, wape wiro etaraberasa weru ene sasarifo kaha tuti etaparanding Allai kaha.

¹⁰ Mayeai wewai mano ring foi wiowu Allai ne aiboio na ne rewanguai wenofi foi nanai to andowafoi ne kadera mananu foia. Wedaya katai wemananu wei foi memantiti sentenang. Ampafe na mamantiti rorong nani, wedaya fimung esodairi foi damisa awao ehiri etaperemifo.

¹¹ Ampafe eteibera Allai na rorafaisi we fafororang dohonsa etamira foi tuti fimung siai wei fo. Esodai ne tonanafo, wape wiro emaya we etaraberasa weru sasari enariri foi kaha.

¹² Mayeai iwati wewai mano wonang foi aha, da wa wiowu Allai ne aiboi bo wonang na ne rewanguai wenofi foi nani to waya fubao Efrati aweu. Finanai wedaya wayafoi sirarang ambori meinenang we mananu na do wo dautai nai fosa era kutuai nai we emamuna.

¹³ Ainanaya iwati nuaninu kerira mantoru, itone tarai toyari kidowa. Itohawariai na tawai naga foi, andowafoi tuti nabi tarai kaha foi ito-boromifo ariei (nabi tarai kaha foi mani ahui kontai we andowa mano mandu foi dine*).

¹⁴ Finani sitoru mani, nuaninu kerira itonari fitantuma bitoya sitoru ne. Nuaninu kerira nani sitoru, itora wa itofanduhi mananu fuba nunei kiai we emamuna na rahida fubao Allai, Mano Wemananu pari sewa foi, kiutu kaiwo kariri nuneifo.

¹⁵ Sengnei medu deyo, “Metarami ma! Ira toyari inontarai kiamananapi mau rai. Mandoni dino denansiau weduarai tuti meinenang pampang we deitawang ne ansungfo, ambori wiro da arora kaha tuti mimaya kaha, wenanai imoani paria.”

¹⁶ Ainanaya nuaninu kerira fo sitoru, itofanduhi mananufosa na kataio na kaiwo Iberani mani esahui we Hermagedonifo.

¹⁷ Mayeai wewai mano itu foi, wiowu Allai ne aiboi meinenami na ne rewanguai wenofi foi nani to rorafaisi meu. Ainanaya tarahuo manei sahu na rawafui fiabai na kadera mananu foi na Sempaisi ne Munufoi, deyo, “Allai ne aiboifo kai finanaia!”

¹⁸ Mayeai kaiwewafoi keiwewari tuti kadidufi sarabaurai, tuti mundiai fiabaiturehi bei fio. Mundiai fiabai tonana nei wiro fio na wea kaharai, na reantenang Allai niari inontarainesa fo paria sobu rahida bonini.

¹⁹ Mundiai nani wedaya bendari fuba foi tibau webetoru tuti kaiwasa na nuo etaroanso Allai kaha ene bendarifo kontai woru. Weo Allai deti

---

* **16:13** Botio robongno 13:11-17.

we Bendari Fuba Babeli nania tuti yu aiboio ne inontaraifosa, amani dohonsa etunung angguri deinawi kariri ne kasou fenanai na ne mokifoi.

²⁰ Nufo daisuia kai tuti uaifo musuhi.

²¹ Metang esi foi miung, metang nani ureng bei mani miraba kiro piarua sura teai. Metang ureng nani sawai meu miung kaiwasanesa. Ampafe inontarai esodai fi nanisa eteibera Allai paria, weo fimungno metang kamiei esodairi nanai, maraba paria fefe.

17

Wiwing wedaya kaiwasa enari sasari foi tuti ne andowa dautai nai foi

¹ Mayeai manei na wewai ituo eha Allai ne aiboifo we nunei meu fosa, da ma medu deyo, “Ro ma, ambori yeinawiai we wau kariri todoni Allai dohong aiboifo we wiwing diruo wewonong foi nani, mano minohi na bendari fuba ebauni kefang we waya bitoya foi fo.

² Wiwing nani wedaya mananu fuba nunei kiai, enari sasari maninawa fo riati tuti wedaya inontarai nunesara ene tarai toyari emayeru na ne angguri kerira foi, ampafe etitua we fi enari fo kahai, mae etawayang funongsa kontai.”

³ Ainanaya Allai Nuaninufoi sensoni yau tuti iwatioai we wewaifoia kia yau to katai sirahiai wekamamiei fo. Na nanai iwati wiwing manei, minohi sau andowa manei kurungfo. Andowa nani berikahofi toyari abo tuti na ne tarai foi sentenang soi kaiwo tuti wang bitoyao deibera Allai nai fo. Andowa nani nungkamiei itu tuti nungkaradoi sura.

⁴ Wiwingfoi ansung sensuna fo kehe werawanderi tuti barika toyari abo. Mae mianai na emasi, kamamieio ne harga dedai, tuti fi ne tarai toyari raorio esahui we mutiarafai.* Mae na warangfo yu moki emasi bei, moki nani sefang na fi piro kerira niari fo tuti ne maninawa poro fo.

⁵ Na rewongfoi soi wangfeai. Wang nani ne fiainawiafo wirow deisaha para kaha, wape dotu kariri ne fi karira niari fo. Wangfo dotu tonina:

BABELI FUBA!

NEUNG TANAMAI WE WIWING DIRU KIAI
TUTI WE FI KARIRA PIRO FOI KIAI!

⁶ Tuti iwati wiwingfoi meyeru we dunung Allai ne inontarai emararebana fosa ene rikafoi, amani mano eteyo Yesusi mani ene Seng dine fosa.

Iwatioi mani ipapuhung paria.

⁷ Ainanaya wewaifo medu we yau deyo, “Fi ani popuhung wei ne? Fi botioai nanai, amani wiwingfoi tuti ne andowa dautai nai foi, mano nungkamiei itu tuti nungkaradoi sura foi, ne fiainawiafo ambori yeikaririai we wau ki.

⁸ Andowa botioi nani, raminde nanai niayai kawuru na nunei, manamo mirehafo waroi ampa. Wape katu mani kiawarai na Kamirei Berorong foi meai, we sodai ne karirafoa wioru ki. Kaiwasa nuneisa ewatioi we da aha ma fo nanai epapuhung wei paria. Weo raminde nanai niayai kawuru na nunei, tuti mireha wape ambori kiawariai aha wedayasa epapuhung tonanai. Kaiwasa nanisa mani, inontaraio reantenang pari Allai niari nunei kaharai mae wirow soi ewonomifo

---

* **17:4** Mutiara—Kamamiei reifofa nai na firai kamitatarai doa na katai murutufai rorongfo. Mutiara mani ne harga dedai paria.

na ne Bukufoi kaha fo saine, amani Bukuo soi kariri mano esobu Waidani fosa foi.

⁹ Ampafe fininaifa mani, manei sewai tuti sobu aunafo na mai fino deitawanaifa fe. Andowafoi nungkamiei itu fo mani deinawi wiwoi ituo wi-wingfoi minohi naya fo

¹⁰ tuti mananu ituo ewemananu fosa. Mananu itu nanai, ewering emarareha ampa, manei wemananufe nendai, tuti manei kontaio wirowi kiawaria kaharai. Mano kiawaria kaharai nani da ma mani, wirowi wemananu waroi kaha.

¹¹ Tuti andowa mano raminde nanai niyai na nunei, wape mirehara foi tuti katu mani kiawariai aha ma foi, i mani mananu mano indeatoru dine. Tuti i mani kiontai mananu itu fosa. Tuti katu mani da we sodai ne karirafu na rawanang adia foi finina.

¹² Andowafoi nungkaradoi sura botioa fo mani, deinawi kariri mananu surao wirowi eru wang mananu fo kaharai fosa. Wape ambori esobu mambiriu we eru wang mananu fo araha ureng boyari, ria andowafoi ki.

¹³ Mananu sura ninisa kiai eweboyari we etohong ene mananufu tuti ene mambiriufo we andowafoi.

¹⁴ Ambori emamuna we Domba Antung foi, wape wirowi ewemambiriu we etapai kaha. Weo Domba Antung foi kiraikobusa, weo i mani Seng fuba dedai sewa seng nunei kiai dine tuti Mananu fuba dedai sewa mananu nunei kiai dine. Tuti ne inontaraifosa, mano sahusa, mano dirisara fosa, tuti mano wirowi esu to fui werui kaha fosa, ea kontai emamuna riati.”

¹⁵ Mayeai wewaifo deisaharai kontai we yau aha deyo, “Mereha fuba botioi kiai na katai wi-

wing diru foi minohi nai foi mani, deinawi kariri inontarai fuba nunei kiai, amani inontarai na riria bodoni kontai, ete na kaiwo bodoni kontai, tuti na nu bodoni konta saine.

¹⁶ Andowafoi tuti nungkaradoi sura anta botioai nanai, ambori enemirireu wiwing diru we-wonong foi. Ne fi minohi tutira fo kai etawarai weruri tuti efating ne fiawawafoa doa arora. Etang ne taraifo, tuti enunumi na adia.

¹⁷ Mananu sura fosa enari tonanai, weo Allai dino wedayasa ambori enemirorong dohong we enari finana fo. Ampafe enari kariri fi dawi wea fo. Amani eweboyari, etohong ene mananufu we andowafoi ambori andowafoi wemambiriu we wemananu paria fianai aino Allai medura fo mai kaririai.

¹⁸ Mae wiwing botioi nani mani, deinawi kariri Babeli, bendari fubao yu mananu siai nunei sentenang foi dine.”

18

Babeli misuhi

¹ Mayeai aha mani, iwati wewai siai manei biari na rorafaisi meu. Ne mambiriufu fuba tuti ne taraifo sambewarai toyari wofe nanai, we sambewa nunei.

² Sahu na rawafui fiabai deyo, “Misuhi to! Bendari fiabaio Babeli misuhi beyari ampa! Kaiwasa wiwo eminohi nai ahang kaha, mae ninaia mani, inggirafosa tuti nuanuni eharira fosa enariri we ene katai ampa, tuti romu kerira werarika foi kiai enariri kontai we ene munu.

³ Weo kaiwasa fuba nunei kiai enari maninawafo riati, ne tarai toyari etunung ne angguri

deinawi kariri fikerira pari niariri foi. Mananu nunei kiai enari maninawafo riati, tuti mano ewaworifi etawayanai ahang fosa esobu ra bitoya paria na ne maninawafoi, weo etawayang fikarira bitoya we kaiwasa na Babeli, fio ne harga dedai fine.”

⁴ Ainanaya tarahuo rawafui siai bei na rorafaisi medu deyo, “Nehu inontaraiwa meaine, mera weru bendariwai to boriai ambori wiro mehontai na sasari ne kaiwasafo etohoni nani fanai, tuti ambori wiro mesobu ne aiboi fimung fo konta fanai.

⁵ Weo sasari enariri foi tibuka awiai sobu rorafaisi ampa, tuti Allai aroporo sasari kerira enariri tonana nei kaha.

⁶ Ampefe, mano metohong aiboi we bendari Babeli wa mea, fi kerira kiai raminde Babeli niariri we inontaraifosa wai, menari wei tonanai fuba sewa aha. Raminde nanai niari fi kerira bitoya wedaya inontarai siai esodai ne karirafo. Ampefe ninaia mani, meriwang ne dadirao niari tonana fo we mantauni aha, tuti ne metohonai wei fo weberu aha.

⁷ Fianai aino raminde sobuaia fo, amani minohi na ne mai pari fo tuti sobu fi bitoya paria, kariri finanai, ninaia mani, metohoni sodai dadirafo tuti enerorong fituayai fuba tonanai kariri ne mai sobuaia nanai. Weo deparanding berahi pampang, deyo, ‘Yau mani wiro wiwinao urehukuru dada na wea di yau kaha, mae wiwing iwem-ananu di yau.’

⁸ Deparandini tonanai ampafe na rahida boyari kawuru sodai kipa fimung karira fo beyari, amani mararehafoi, enerorongfoi fituayai tuti kaharifo.

Tuti ambori adia kasoi kiai, weo Allai mano dohong aiboifo wei foi mani, Seng Allaio wemambiriu sewa dine.

⁹ Mananu fuba nunei kiaio enari maninawafo riati tuti eparaise na fimaranding enari fenani, ewati riraungfoi we dautai nai ayai nanai, ambori esaia etaidu we bendarifo ki.

¹⁰ Ematai ao etohong baba kahai, ampefe etoari na waroi mae emadu eteyo, 'Aro! Bendari fiabai Babeli sodai ne karirafu paria. Babeli bendari wemambiriu foi, na araha ureng boyari kawuru mae wioru.'

¹¹ Mano etawayangfi na nunei sentenang nesa esai tuti enemirorongfoi fituayai wei, weo manei wiori fi etawayangna fo ahang kaha fefe.

¹² Weo Babeli wiori fianggeng bitoya paria nasa, toyari emasi, peraki, kamiaio weharga dedai fo tuti mutiarafu, kontai ireu mahikaio biua karofari fo, ireu werawanderi fo tuti berika toyari abofoi. Kontai fianggengno enariri na aio wiro obu funomi kaha foi, fianggeng enariri na gaja uboreng foi, na aio ne harga dedai foi, na tembaga, besi tuti na kamiei mehikai foi.

¹³ Tuti ai memisi rerawa, finunsai mampori fo, muri, kemenyang, angguri, maning, tepung tuti patibu, sapi tuti domba, kuda tuti oto kuda yabiti fo, tuti womingno afai mamuna fosa etafusa fosa. Finanai kiai anta etawayanai wei, tuti etawayangno inontarai wei kontai.

¹⁴ Mano etawayangfi nanaisa, emadu we wiwingfoi, amani Babeli, eteyo, 'Fianggeng fuba enemurorong dohong wei foi tuti fio puraiserai na rahida neungne, toyari bampi na mai tuti fio

denteng miang nemu taraiwai nai fi, wiorua kiai ampa, tuti wobui na weai ahang kaha.'

¹⁵ Inontaraio etawayangfi we bendarifoia esobu ra bitoya nai nanisa, ambori ematai ao etohong baba kahai, etoari na waroi mae esaia etaidu we bendarifoia.

¹⁶ Emadu eteyo, 'Aro! Bendari fiabai Babeli nini sodai ne karirafo paria. Ne tarai toyari wiwingno sensuni na ireu biua karofari foi, ireu ne harga dedaio werawanderi foi tuti ireuo berika toyari abofoi. Tuti miang ne taraifoia na emasi, kamiai weharga dedai tuti mutiara.

¹⁷ Wape araha ureng boyari kawuru mae ne fianggeng fuba nani wiorua kiai!

Inontarai mano ehai kapari fosa, inontarai etontai na kapari fosa, mano erufi na kapari fosa, tuti inontaraio eha fianggeng etontai na kaparifoia we etawayanai fosa, etoari na waroi.

¹⁸ Ewati riraungfoia dautai na bendarifoia ayai nanai, etaidu wei eteyo, 'Bendari na doni kontaio wiro mesi bendari fiabai nini kaha.'

¹⁹ Ampafe ehafung kangganangso enumifo we fiainawiaifa we enemirorongfoia fituayai we bendarifoia tuti esaia etaidu wei eteyo, 'Aro! Bendari fiabai nini sodai karirafo paria. Bendari nini we-daya kaiwasa fuba etontai na kapari fosa esobu ra bitoya ampa. Wape na araha ureng boyari kawuru mae ne fianggengfoia kiai nani wiorua kiai.'

²⁰ Mano menayai na rorafaisi mea, memararising we fi sodaira fo! Tuti inontarai memararebana wa mea, rasuliwa mea, tuti nabiwa mea, memararising kontai we fi sodairai

nanai! Weo Allai dohong aiboi wei, we biai karirao raminde nanai niari we meara fo.”

²¹ Mayeai wewaio wemambiriu manei yuai kamiei fiabai turehi bei, soi to rawanangnei meu tuti medu deyo, “Bendari fiabai Babeli waune, toyarine wau kontai Allai ambori so kanggung wau na mambiriu tonanai kontai ki, ampafe wirowi ati wau ahang kaha.

²² Nemu inontarai emei kecapi fosa wirowi taramiosa we emei ahang kaha, mano erohi fosa, mano ebui suling fosa tuti ebui songgeri fosa, wirowi taramiosa we erohi, ebui suling tuti ebui songgerifo na wea ahang kaha. Wirowi obu inontarai deitawang yufi manei na nanai ahang kaha, tuti taramio kamiei fiabai riroya patibu nai foi wedotu ahang kaha.

²³ Wirowi ati padamarangfei wedenggararu nai ahang kaha, tuti kaiwasa enari muniara mandirau nai ahang kaha kontai. Weo raminde nanai nemu inontarai etawayangfi wasa mani, inontarai ewe-ewonomi paria na nunei saine. Tuti na nemu rawang kerira wai weanggari kaiwasa fuba nunei nai.

²⁴ Weo Babeli wau mungno nabifesa ampa, tuti Allai ne inontarai emararebana fosa ampa. Wonong we mandoni kontai mireha tonana fo, wauno waramu rikaosa ne.”

19

Kaiwasa na rorafaisi erohi eparaise we Babelio wiorufo

¹ Mayeai aha mani, tarahuoai we na rorafaisi kaiwasa bitoya erawamifuifo nu buayai paria, esahu eteyo,

“Haleluya! Tane Seng Allai, tafiai,
weo andino feriri tata ne,
andino tataparandini ne,
andino wemambiriu ne!

² Tafiai, weo kiutu kaiwo na mai tuti wetarai. Kiutuaifa ampa we dohong aiboifo we wiwing diruo fuba foi,
mano na ne maninawafo wedaya kaiwasa nunei eharira kiai ampa.

Allai miuni tonanai we biai ne inontaraifosa ene rikao raminde wiwing diru foi miunsara fo.”

³ Tuti esahu aha eteyo,
“Haleluya!

Weo adia kaso wiwing diru foi nani ne ri-raungfoi sinu we fitawafa!”

⁴ Mano ewewafoniaio ewepiareia mana fosa tuti fidarang mana fo, etisangkapa eawemibukafo esomi we Allai mano minohi na ne kadera mananu foi fo, tuti eteyo, “Antu! Haleluya!”

⁵ Ainanaya tarahuo rawafui bei medu na kadera mananu foi deyo, “Mefiai tane Seng Allai, mea kiai, mano mewewoming we Allai tuti mano mesomi wei ne mea, katui ete fuba!”

Domba Antung foi tuti ne muniara mandirau foi

⁶ Mayeai tarahuo fieai toyari kaiwasa bitoya paria esahu. Erawamifuifo fiabai dotu toyari dofiro nu buayai tuti kadidu dotu fenanai. Emadu eteyo,

“Haleluya!

Weo tane Seng Allaio wemambiriu sewa ne,
andino wemananu ne.

⁷Tamararising, taparaise tuti tataparandini.

Weo rahida Domba Antung foi rirau nai fi ki-
awariai ampa

tuti kadawing dauti fi meinenami kontai
ampa.

⁸Allai dohong ansung mirarebanai bua karofari
tuti kaiwewa fo

we kadawingfoi we sensung nai.”

(Ansung mirarebana nanai deinawi Allai ne inon-
tarai emararebana fosa fi masio enari kariri ne
dawiafo aine.)

⁹Ainanaya wewaifo medu we yau deyo, “Woi
fininai, ‘Mandoni dino Allai wenoti to Domba
Antung foi ne muniara mandirau foi mani, sobu
moanafo riati.’ ” Mayeai medu aha deyo, “Kaiwo
ninai, kaiwo tarai na Allai fine.”

¹⁰Tarahuo kaiwofo nanai, itawai aweu
isangkapa awehubukane na arongreafo we isomi
wei. Manamo medu we yau deyo, “Nana fanai!
Wiro womi we yau fanai, weo yau kontaio Allai
ne woming di yau kariri wau, tuti kariri nemu
doroio eraria Yesusi tuti eru ne aunafoa mutu
fosa! Mae womi we Allai terai! Weo Allai ne
kaiwoariri nabifesa emadura fo mani, deinawiaia
kasau ampa we Yesusi mani Seng dine.”

*Yesusi dautai na kuda biua manei tuti miungno
andowa kerira foi*

¹¹Mayeai iwati rorafaisi tifai tuti iwati kuda
biua manei tuti manei dautai nai. Mano dautai nai
foi wonong fino *Wetarai tuti Dohong Kariri Allai
Ne Dawiafo Na Mai*. I mani kiutu kaiwo na mai tuti
memuna we ne aitetafosa na mai.

12 Urengfo suru usambewarai toyari adia fi-abai denggararu, tuti sata sapewi mananu bitoya na nungkamieifoi. Soi na ne taraifoi wangfeai, amani wangno wiro manei siai deitawana kaha, meiri dino deitawana ne.

13 Ne ansung deuroi satari foi werika sentenang, tuti mantauni wonong fino *Kaiwo Allai*.

14 Rai mamuna na rorafaisi sa etaūtai na ene kuda ebaibua fosa tuti era riati. Rai mamuna nanisa ansung esansuna fo bua karofari tuti mirarebanai.

15 Sondu reisa bei kiawariai na borongfo ariei. Sondu nani dino memuna naia kiraikobu kai-wasa fuba na nu bodoni konta foi tuti yu kai-wasa nanisa na ne aitatohi besi foi, amani yusa na tapapa. Andino ambori sahariroya anggurio deinawi kariri Allai, mano Wemambiriu Sewa foi, ne kasoufo, na katai etahariroya angguri nai foi ne.

16 Na ne ansung deuroi satari foi tuti na awedungfo, soi wang nina: *Mananu Fiabai Sewa Mananu Nunei Kiai tuti Seng Dedai Sewa seng Nunei Kiai*.

17 Ainanaya iwati wewai manei doari na wofoi, tuti sahu na rawafui fiabai we romu fuba esifo na rora amau faisa deyo, “Mefanduhi mea to ninai ma, we metampi ruhiai na fiang fubao Allai dohona nei,

18 ambori metangno mananufosa ene taraifoi tuti afai mamuna babao emarareha na mamuna rorong fosa ene taraifoi. Tuti metangno mano etaūtai na kuda fosa ene taraifoi, tuti kudafosa kontai, tuti kaiwasa fuba nunei kiai, katui ete fuba, woming ete woming kaha fosa!”

¹⁹ Mayeai iwati andowa kerira foi, mananu fuba nunei kiai tuti ene afai mamuna fosa, efanduhisa we emamuna we mano dautai na kuda biua foi tuti ne rai mamuna fosa.

²⁰ Wape tefu andowa kerira foi tuti ne nabi tarai kaha foi. Nabi tarai kahai nini dino, raminde niari fitantuma bitoya na andowafoi wonongfo ne. Tuti na fitantuma kerira niariri tonana foi, pempamu kaiwasa bitoyao esobu andowafoi ne fiainawiafo na ene taraifoitu tuti esomi we ne aririwangfoi. Tefu surua so suru urarang to Rawanang Adiao webelerang denggararu foi aweu.

²¹ Mae mananu fuba fosa tuti ene afai mamuna fosa mani, mano dautai na kuda biua foi mi-unsana na sondu kewariai na borongfo ariei nani. Ampafe romufosa kiai esifo ma etananggoing rai nanisa ene taraifoia enemifo pising beyari.

20

Kristusi tuti ne inontarai feririsa fosa eru wang mananu defuina 1.000

¹ Mayeai iwati wewai manei biari na rorafaisi meu. Yu aisu Kamirei Berorong foi ne rahutufoi tuti wai besi fiabai bei na warangfo.

² Ainanaya tefu tawai naga fiabai foi—tawai kerira tawa foi—amani Saminseni, mano wem-ananu we inggirafosa foi, wiorahia.

³ Tuti soi to Kamirei Berorong foi aweu, mayeai kife rahutufoia tuti niari kobui na aisufuoi tuti saha weduari na segeli. Ambori wiro pempamu kaiwasa na nunei ahang kaha, paria defuina piaura wering (1.000) fo kai. Wiataia defuina piaura wering foa kaia fo, wewaifoitu sawini tourai aha.

⁴ Ainanaya iwati kadera mananu fo, tuti mano eminohi naya fosa esobu mambiriu we ehutu kaiwo. Iwati inontarai manea kontai enumian-inufo, amani inontaraio raminde emadu kariri Yesusi tuti ewuwu Allai ne Kaiwofo wedaya kai-wasa eferangkahutu eramikanangfoa fosa. Ea mani, inontarai wirowi esomi we andowa kerira foi tuti ne aririwangfoi kaha, tuti wirowi esobu andowafoi ne fiainawiafo na erewomifo ete na ewaramifo kaha. Esuwi na marareha rorong foi etarang aha tuti eru wang mananu fo ria Kristusi paria defuina piaura wering (1.000).

⁵ Inontaraio esuwi na marareha rorong fo we eminohi etarang defuina piaura wering nanisa deinawi mansuwi-suwi reantenang fo finana. Wape inontarai emararehao wirowi esuwi konta kaha fosa, ewatai paria defuina piaura wering foa kai akawuru wori esuwi ki.

⁶ Inontarai mano esuwi na mansuwi-suwi reantenang fe nanisa emararebanai tuti Allai mioansa paria. Weo wirowi esodai Marareha Weberu foi kaha. Weo Marareha Weberu foi wirowi wemambiriu we kiasa kaha. Ampefe eweimami we Allai tuti Kristusi, tuti eru mananu ria Kristusi paria defuina piaura wering (1.000).

Allai miungno Saminseni tuti ne raifosa

⁷ Defuina piaura wering (1.000) foa kaifo, we-waifo fiorehu wai besi fo weru Saminseni tuti sawini weru aitamu wiatai nai foi.

⁸ Ainanaya Saminseni kiawariai weru katai wiatai nai foi ariei, tuti da we pempamu kaiwasa na nunei sentenang amani kaiwasa na nu fubao uwonomi Gogi tuti Magogi, tuti fianduhisa we

emamuna. Kaiwasa fuba fianduhi nani ato afonsoi kaha, ne tarai toyari ninuaing na nafareng.

⁹ Inontarai nanisa esinsung mai katai na nunei sentenang pariao era wa esoru katai Allai ne inontaraifosa eminohi nai foi, amani bendario enewawuti foi, we emamuna wei. Manamo Allai su adia bei na rorafaisi meu kasosara ehaia.

¹⁰ Mae Saminseneni, amani mano pempamusa foi, wewai manei soi to Rawanang Adia foi, amani adiao belerang denggararu foi. Katai nani dino raminde wewaifo so andowa kerira foi tuti ne nabi tarai kaha foia unayai nai ne. Na katai nani esodai dadira fiabai paria fo nai, diru rahida we fitawafa.

Aiboi wefuiai pario Allai dohonai we inontarai eharira fosa

¹¹ Mayeai iwati kadera mananu fiabai biua bei, tuti Seng Allai minohi nai. Na arongreafo, rorafaisi tuti nunei unai na tantuma tuti wiro watioi na weai ahang kaha.

¹²⁻¹³ Tuti iwati inontarai emarareha fosa, katu ete fuba, etoari na arongreafo. Inontarai emarareha na rawanang fosa, mano enayai na Mararehafoi tuti na Aitamu Marareha Rorong foi, inontarai nanisa kiai, era wa etoari na Allai arongreafo we kiutu kaiwo karirisa. Mayeai iwati manei fi ai buku soi kariri inontarai ene enari toa fo naya fo. Tuti fi ai buku siai bei kontai amani, Bukuo soi kariri mano esobu Waidani fosa nai foi. Ainanaya Allai dohong aiboifo we inontarai emarareha fosa kariri fianai aino soi na bukufai kariri ene etohong toa fo nanai.

¹⁴ Mayeai wewaifo so Mararehafoi tuti Aitamu Marareha Rorong foi to Rawanang Adia foi aweu.

Rawanang Adia nini mani Marareha Weberu foi dine.

¹⁵ Mandoni dino wonongfo watai na Buku soi kariri mano esobu Waidani fosa foi kaha mani, wenani kontai Allai soi to Rawanang Adia foi.

21

Nu weworu

¹ Mayeai iwati Rora Weworu bei aha, tuti nuneio weworu bei aha. Weo nunei bo reantenang foi niai ampa. Rawanangfo kontai bireri ampa.

² Tuti iwati Bendari Mirarebanai, amani bendari Yerusalemi weworu foi, Allai suki na ro-rafaisi meu. Bendari nani ne tarai toyari kadawing mandirauo mirandinia meinenang we ne mangfoi.

³ Tuti tarahuo manei sahu na kadera mananu foi deyo, “Ninaia mani katai Allai minohi nai fi wiatai rahang inontarainesa ampa. Tuti minohi riasa, ambori yuaisa we ne inontaraifosa. Allai mantauni ambori weririasa tuti weSeng wesa.

⁴ Ambori dufi euremikurufo weru euremifo, wiro esodai mararehafoi ahang kaha, esai ahang kaha, etaidu ahang kaha, tuti enumiruainso emaninang na weai ahang kaha. Weo fi kiaio mammo foi niai ampa.”

⁵ Ainanaya mano minohi na kadera mananu foi medu deyo, “Boti ma! Ninaia mani inari fi fuba nini kiai weworu!” Tuti medu tubarai aha deyo, “Woi fianai aino imadurai we wau mau nanai, weo kaiwo nanai tarai tuti masi we meroasoai.”

⁶ Mayeai medu we yau aha deyo, “Kai ampa! Yau mani, *Alfa* tuti *Omega* di yau, yau kontaio

Reantenang Pari tuti *Fui Pari* di yau. Mandoni dino arongtataha mani, ambori yohong merehafo dunung ki, tuti mereha nanai yohong aroratai na waya urengno dohong kaiwasa eminohi etarang we fitawafa foi.

⁷ Mandoni dino doara mutu dirapa Saminseni mani, wenani sobu finanai kai ria yau ki, tuti ambori iruaisi we nehu kaisung tuti iweSeng wei ki.

⁸ Wape mano ematai we enari ne mai fosa, mano eroasoa kaha fosa, mano enari sasari kerira fosa, mano emung inontarai fosa, mano emani-nawa funoma fosa, mano eha rawang fosa, mano esomi we seng tarai kaha fosa, mano etatofa biriu fosa, kaiwasa kerira fuba nani kiai ambori iso sa to Rawanang Adia webelerang denggararu foi aweu. Rawanang Adiai nani mani, Marareha Weberu foi dinani.”

Yeruselemi weworu foi

⁹ Ainanaya wewai wefuiwai pari foi, na wewai ituo eru rewanguwai wenofi beitu sefang na Allai ne aiboi beitu fo, da ma medu we yau deyo, “Ro ma, ambori tura wa yeinawio Kadawing Mandirau foi we wau, amani Domba Antung foi ne wiwingno ambori dauti foi we wau.”

¹⁰ Ampafe Allai Nuaninufai sensoni yau tuti we-waifoi kia yau to uai fiabai dedai beia. Na wanai deinawi Bendari Mirarebanai we yau, amani Yeruselemi. Bendari nani biari na rorafaisi na Allai arongreafo meu.

¹¹ Allai ne sambewaraio dadai fo wedaya bendarifoi keiwewa toyari kamieio keiwewa ne

harga dedai esahui we intani, tuti memarampoti toyari kasinai.

¹² Bendarifo ne taba kamieio dawariri foi fi-abai tuti dedai, tuti ne rahutu suraya boru, wewai ewesuraya mandu ewaitawang weduarai na rahutu suraya boru nanai, amani mansiari-mansiari deitawang wedua rahutu bei. Tuti esoi inontarai Israeli fosa ewonomifo kariri ene riria suraya boru fo maino rahutu suraya boru fo, amani rahutu bei riria bei, rahutu bei aha mani riria bei.

¹³ Rahutu suraya boru nanai, botoru arong to do wanang murang foi, botoru arong to do wanampui foi, botoru aha mani arong to do wanansai foi, tuti botoru arong to do wanamba foi.

¹⁴ Taba kamiei foi ebauni sau kamiei suraya boru. Na kamiei suraya boru nanai, esoi Domba Antung foi ne rasuli suraya mandu fosa ewonomifo nayai, amani mansiari-mansiari wonongfo na kamiei bei.

¹⁵ Wewai medu we yau nani, yu aititua enariri na emasi bei we titua bendarifo, ne taba dawariri foi tuti ne rahutufo, nayai.

¹⁶ Bendarifo wiatafo weaburunia, amani deuroifo masi kariri tebafoi. Ampafe tituatia mani ne deuroifo deuroio stadia 12.000, amani kilometeri 2.200, tonanai kontai we ne tebafoi tuti ne dedaifo.

¹⁷ Mayeai titua taba kamiei foi aha mani, kehubang hasta 144, amani meteri piatorua wonang (66). Weo wewaifo ne tituafo kariri todoni inontaraine etituafi fo.

¹⁸ Taba kamiei nani enariri na kamiei keiwewa ne harga dedai esahui we intani, mae bendarifo mantauni na emasi denteng pari foi. Emasi nani

memarampoti toyari kasinai.

¹⁹ Kamiei ebaung tabafoi sauwi foi mani, na kamamieio keiwewa tuti ne harga dedai ureng suraya boru.

Amani kamiei ureng bo reantenang foi mani, na kamiei intani memarampoti,

bo boru foi na kamieio kehe rawanang esahui we nilami,

bo botoru foi na kamiei kehe rawanang tuti kehe ai reraung esahui we mirahi,

bo boa foi na kamieio kehe ai reraung esahui we zamrudi.

²⁰ Mae kamiei bo ring foi na kamiei berika tuti biua esahui we unami,

bo wonang foi na kamiei berika esahui we sardi,

bo itu foi na kamiei bemining emasi esahui we ratna cempaka,

bo indeatoru foi na kamiei kehe adareti toyari mansoari aibong, esahui we berili,

bo indeata foi na kamiei bemining esahui we topasi,

bo sura foi na kamiei kehe bemining esahui we krisopasi,

bo suraya boyari foi na kamiei kehe toyari rawanang baba esahui we lazuardi,

mae kamiei bo suraya boru foi na kamieio kehea werawanderi foi esahui we kecubung.

²¹ Rahutu suraya boru fo na mutiara suraya boru, ampafe rahutu bei mani na mutiara fiabai bei, rahutu bei aha mani tonanai kontai. Mae bendarifo ne rang fuba fo mani na emasio denteng pari fo, emasi nani memarampoti toyari kasinai.

²² Seng Allai mano Wemambiriu Sewa foi tuti Domba Antung foi uminohi na bendarifo, ampafe iwati Seng Allai ne Munufoi na bendarifo kaha, weo Munu nani bireri ampa.

²³ Bendari nani wiwo wofoi ete embaifo sambewari kaha, tonanai ki wape wiwo memantiti na wea kaha, weo Allai ne sambewarao dadai fo aino sambewari ne, tuti Domba Antung foi andino ne tarai wepadamarang sambewari konta ne.

²⁴ Kaiwasa na doni kontai na nunei, ambori era na sambewarao na bendarifo nani ki, tuti mananufosa kontai ambori eha ene rafoi to bendarifo ki.

²⁵ Rahutu to bendarifo afui nani wiwo kafei na wea kaha, mae tifai pampang na rahida neungne, weo katai nani wiwo diru na weai ahang kaha fefe.

²⁶ Kaiwasa fuba nunei kiai ambori era wafui we etaparanding Allai tuti Domba Antung foi tuti esomi we suru nai.

²⁷ Wape mano enari fi kia mamaya fosa, ete mano epampamu fosa, ete tanang tofino mano enari fi werarika fo, inontarai nanisa wiwo esuai to bendarifo afui kaha. Mae mano esuai afui fosa mani, mano ewonomifo watai kawuru na Domba Antung foi ne Bukuo soi kariri mano esobu Waidani fosa foi.

22

Waya kia mai

¹ Mayeai wewaifo deinawi waya rowei we yau, wayao ne merehafoi manei dunumi mani minohi darang wenumainu dine. Wayafoi memarampotia wati tauremi nai toyari kasinai fenanai, tuti

deda na kadera mananuo Allai tuti Domba Antung foi uminohi naya fo ariei.

² Deda ariei mani deda riria rang fiabai foi rabuang tahi fo na bendarifo. Aio bongfoi kaiwasa etani mani eminohi etarang we numainufoi, doa na wayafoi eneung dowani tuti donini. De-fuina bei mani webong we besuraya beru, amani embai bei mani webong we beyari. Mae reraungfoi kaiwasa na nunei kiai ehari we enari ene maninangfoi nai.

³ Ampafe fiani kontai aino Allai deikanggani-aia fo, wiwo nayai na bendarifo kaha. Allai tuti Domba Antung foi ambori une kadera mananu foi wiatai na bendarifo, tuti Allai ne womingfosa ambori efatari ki.

⁴ Ewati te Allai urengfo tuti soi wonongfo na erewomifo ki.

⁵ Katai nani wiwo diru na weai ahang kaha tuti wiwo etohong we wofoi tuti padamarangfoi we sambewasa ahang kaha. Weo Seng Allai man-tauni andino ne tarai we wo tuti padamarang we sambewasa ne. Tuti ambori eru wang mananu fo we fitawafa.

Seng Yesusi daraberahi aha ma fo

⁶ Ainanaya wewaifo medu we yau deyo, “Kaiwo fuba taramuoi kiai nini, kaiwo tarai fine tuti masi we meroasoai. Seng Allai mano sensoni ne nabifosa na Nuaninu Mirarebana foi, demi ne wewaine yau kawuru ma we yeinawiai we wau kariri fianai aino katu wo kawaria fo, ambori woi kaririai we ne womingfosa.”

⁷ Yesusi medu deyo, “Metarami ma! Yemang ahang kahai mae ira ahera mau. Mandoni dino

dohong kariri kaiwo fuba dotu na bukufi nini mani, sobu moanafo.”

⁸ Tuti fi fuba nini kiai, yau Yohanesi, tarahu terai na tarahune tuti iwati terai na urehune kontai. Tarahuoai tuti iwati fi fuba nini kaifo, itau aweu isangkapa awehubuka na wewaio deinawi finanai we yau foi arongreafo we isomi wei.

⁹ Manamo medu we yau deyo, “Nana fanai! Weo yau kontaio Allai ne woming di yau kariri wau, tuti kariri nemu doroio ewenabi fosa tuti kariri kaiwasa fubao etohong kariri kaiwo areraio watai na bukufi ninisa. Ampefe womi te we Allai.”

¹⁰ Ainanaya medu we yau aha deyo, “Wiro bodiwa kaiwo watai na bukufi nini fanai, weo rahidafe kikeu ampa, we fininai ambori kawari-aifa.

¹¹ Mandoni dino niari ne karirafo mani,
niari pampangna,
tuti mandoni dino niari fi werarika fo mani,
tawing wenani niari pampang kontai.
Mandoni dino niari fi mai fo mani,
wenani todoni kontai dohong kaririai pampang.
Kontai mandoni dino mirarebana mani,
wenani todoni kontaio mirarebanai pampang.”

¹² Yesusi medu deyo, “Metarami ma! Yemang ahang kahai mae ira ahera mau, ira tuti fiembaitane we yohonai we mansiari-mansiari kariri fi niari fo.

¹³ Yau mani *Alfa* tutu *Omega* di yau, yau kontaio *Reantenang Pari* tuti *Fui Pari* di yau.

¹⁴ Mano eruai ene ansungfo ambori mararebana fosa mani, esobu moanafo ria Allai.

Ea mani ambori Allai yoa wesa we etangno aibong na aio dohong kaiwasa eminohi etarang we numainu foi ki, tuti esuayai na rahutu fiabai foi to bendarifo afui ki.

¹⁵ Wape inontarai mano emasi we ahusa we fiawera fosa, amani mano eha rawang fosa, emaninawa funoma fosa, emung inontarai fosa, esomi we seng tarai kaha fosa, epampamu na kaiwo emadura fo tuti na etohong toa fosa, kaiwasa fuba nani kiai enayai na borieifo.

¹⁶ Yau, Yesusi, yenatu nehu wewaifi we mea meu wa, we deisaha kariri fi fuba nini we jematiwai kiai ampa. Yau mani *Riria Na Dauti* di yau, tuti yau mani awaha *Ampario* denggarau fiabai foi di yau.”

¹⁷ Allai Nuaninufoi tuti Domba Antung foi ne Kadawing Mandirau foi umadu we Seng Yesusi ureyo, “Ro ma!” Tuti mandoni kontaio tarao kaiwone mani todoni kontai medu deyo, “Ro ma!” Mandoni dino arongtataha tuti mandoni dino miaya mani da ma kia mereha wedaya kaiwasa eminohi etarang we fitawafa fo we dunung. Mereha nanai kia arorataifa, wiro biaita kaha.

Kaiwo arera wefuiai pari kariri kaiwo na bukunei

¹⁸ Yau Yohanesi yeretawanaia mutu toninai we mandoni kontai andino tarao kaiwo watai na buku isoi fininai, kariri fianai aino ambori kawaria fo, amani yeretawanai tonina; Masino manei medu seru kaiwofeai siai weru kaiwo nina mani, Allai ambori dohong seru aiboi fimungno watai na ne bukufi ninai kontai wei ki.

¹⁹ Tuti manei medu ta weaifa ete fefora weaifa mani, Allai kontai kiutu fiembaitaio deretawanai na buku fininai wei kontai ki, amani wiro sobu katai we minohi na bendari mirarebana foi kaha, tuti dang aibongno manei dani mani wedayari minohiarang we numainufoi kaha foi.

²⁰ Mano medurai we kaiwo ninai kiai mani kaiwo tarai fine foi deyo, “Yo! Wiro yemang ahang kahai mae, ira ahera mau!” Antu! Seng Yesuse, ro ahera ma!

²¹ Kadono Seng Yesusi dohong ne bengfo arora we Allai ne inontarainesa kiai! Antu!

Sempaisi Ne Kaiwo Mirarebanai New Testament in Ambai

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ambai

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ambai

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

a4b461f1-cd72-5074-9be0-b39efea15ceb